სახალხო გაზეთი

№ 1014 პარასკევი, 11 ოქტომბერი 1913 წ. № 1014

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან ქაჯკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი ტექსტის წინ 20 კ., უკან 10 კ. საგანგებოვანი განცხადების დაბეჭდა: პირველ გვერდზე თითო-ჯერ სალამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „პრომა"-ში, მუხრანის ქუჩა, და ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც ქაჯკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და მ. მეტცლ და ამხ.-ების განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიცკის ქ., ს. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში—მორსკაია 11, ვარშავაში—მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—ბირჟის მოედანი.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთი"-ს რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. სალამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე ჩანაწერები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახ. № 6. ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისთვის: ტფილისი, ქართული „სახალხო გაზეთი" 190.

ტელეფონი № 12-29

გაზეთის ფასი წელიწადში 8 მ. 50 კ., თვეში—75 კაპ.
ცალკე № ყველგან 5 კ., დამატებიანი—7 კ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

სახალხო გაზეთი

ყოველკვირეული სურათებიანი დამატებით

პირველი ოქტომბრიდან წლის დამლევამდე, როგორც ქალაქში ისე ქალაქს გარეთ ღირს **2 მ. 25 კ.**

თვეში ღირს 75 კაპ.

არ მიიღება ხელის მოწერა ცალკე უდამატებოდ და არც სურათებიანი დამატება იყიდება ცალკე.

მისამართი: Тифлисъ, „Сахалхо газети" Почт. ящ. 190.

სალიტერატურო კარიკატურებიანი გამოცემა

ჩვენი ხუმარა

20 ოქტომბრიდან გამოვა **დროგამოშვებით**

„ჩვენი ხუმარა" იქმნება მიუდგომელი, მიმართულების გარეშე ძალიან საპირო ოხუნჯი და შხამიანი თანამშრომელნი. ხელის მოწერა ჯერ-ჯერობით არ მიიღება. ხოლო თითო ნომერი კი ყველგან ერთს შაურად ეღირება.

მისამართი: Тифлисъ, Мухранская ул. № 12, для „ЧВЕНИ ХУМАРА"

დაიბეჭდება:

1) სიტყვა-კაზმული მწერლობა: ლექსები, მოთხრობები, პიესები; 2) ფელეტონი დღევანდელ ჭირ-ვარამზე; 3) სცენები, იგავ-არაკები, საუბარი სხვა და სხვა საგნებზე; 4) კრიტიკა და ბიბლიოგრაფია; 5) სურათები გამოჩენილ პირთა და მოდგაწეთა; 6) კარიკატურები დღიურ ჭირ-ვარამზე; 7) გასართობი და სახუმარო.

პირველ-ხარისხოვანი

დიდი ცირკი ძმ. ესიკოვსკეებისა

მიხეილის პროსპექტ., მუშტაიდის შესავალთან, ნ. კუნდუზოვის ადგილზე, საკუთარი სახურავიანი გრილი სადგომი, ტრამვაი იქვე ჩერდება და ზინ დაბრუნებისასაც მუშაობს.

დღეს, 11 ოქტომბერს, 1913 წ. გამართება

დიდი წარმოდგენა

უკანასკნელი დღეები გასტროლისა ს. ქვეყნად ცნობილის, ველოსიპედზე შეუდარებელის მოსიარულისა, ვირტუოზის **ჩარლერ დიკისა**, რომელიც შეასრულებს იშვიათსა და გონებისმომვრელ ნომრებს. ხანახლობათა ხანახლობა! უდიდესი ატრაქციონი! ხელოვნების უკანასკნელი სიტყვა! ყველგან ფურორი! სენსაციას! აღტაცება! ტაში-ცემა! ღიმ და ექვს საჯდომიან ველოსიპედზე „ტანდემ"-ზე ვარჯიში. ჩარლერ დიკი ხაზოგადოებას აღტაცებაში მოიყვანს! დასასრულ „საბედისწერო გადახტომა"—სალტო-მორტალი ველოსიპედით, ცირკის თაღში განავრდება დატვირთულ ეტლზე. ბოლ ოვში აკეარიუმის ბადეში ჩარლერ დიკის გასტროლებს დიდძალი ხალხი ესწრებოდა. დირექცია სთხოვს პატივცემულ ტფილისის საზოგადოებას, რომლის ყურადღება დაიმსახურა, რაც ცირკში მოსიარულე ხალხის რიცხვი აშკარაა. დარწმუნდეს ფენომენალურ ხელოვნების სინამდვილეში! ამ საღამოსვე მონაწილეობს ყველა პირველ-ხარისხოვანი ირტისტები. გამოსვლა გამოჩენილი გიმნასტის და მოჯირითე ლამაზ ქალის **M-le ნაცისა.** დაწერილებით ფოსტებში, დღეს თვის კონტრამარკები არ გამოდგება. გამოსვლა ჩარლერ დიკისა მე-3 განყოფილებაში, დასაწყისი 10 საათზე.

დასაწყ. ½ ალამ. 7-ნახ. ს., **დირექცია ძმ. ესიკოვსკეებისა.**
ანონს.: ხვალ დიდი წარმოდგენაა. 698

ქართველ ქალთა ამხანაგობის

სამპერვალო სკოლაში

პირველ ოქტომბრიდან გაიხსნება **ხალამოს კურსები ჭრა-კერვისა.** მსურველთ მიიღებენ ცხრა თვის ვადით და შეასწავლიან ყოველ გვარ ხელ-საქმეს და **სპეციალურად** კაბების კერვას.

იქვე მიიღებენ მანდილოსნებსა კაბებს შესაკერად და სხვა და სხვა ხელსაქმეს: საცვლების კერვას, **ამოქარგვას** აბრაშუმით ნაქარგს ბალიშებს, მუთაქებს და სხ.

ვერა, გაბაანთ ქუჩა № 3. 695

დავ. კლდიაშვილის საღამო გადაიდო.

დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული. 1521

ტფილისის კერძო სამკურნალო

ქეზნიეგის ქუჩა, ხაკუთ. სახლი, № 7, მიხეილის პროსპექტისა და ვეტცელის სასტუმროს ახლოს.

ტელეფონი № 590.

სტაციონალური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით, ცალკე ნომრებით და საკრძო ოთახები განსაკუთრებით სამზრუნველო განყოფილება.

მწოლიარე ავადმყოფთა მიღება შეიძლება ყოველ წამს, გარეშე მოსიარულე ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგი **ექიმები-სპეციალისტები:**

შინაგანი სნეულებანი.	**მანსვეტაშვილი ვ. ვ.** ორშაბ., ოთხშ. და პარასკ. 2—3 ს.
	მაღალაშვილი ბ. ბ. სამშაბ. და შაბათობით 10—12.
	მიქელაძე შ. ა. ყოველ დღე 12½—1 ს.
	ფედოროვი ე. გ. ყოველ დღე, გარდა ოთხშ. და კვირისა 12—1.
	ექ.-ქალ. ენგელ-მელიქ-შახნაზაროვისა ე. ა. ყოველ-დღე გარდა კვირისა 12—1 ს.
ქირურგ. სნეულებანი.	**მარკეზიჩი ვ. ლ.** კონსულტატი ყოველ დღე 11½—12½.
	მელიქიშვილი ნ. ა. ყოველ დღე 10—1.
	ფირადოვი რ. ბ. ყოველ დღე 12—1.
ქალთა და სამშობ. სნეულებანი.	ექიმი-ქალი **ფერბიცკი-ფირადოვისა ლ.** ყოველ დღე 11—12.
	თიქანაძე ი. ე. ყოველ დღე 1—2.
	მელიქიშვილი ნ. ვ. ყოველ დღე 10—1.
ბავშვთა სნეულბ.	**ექ.-ქალ. ბაძრაძე-დედაბრიშვილისა** ყ.-დღე, გარდა ოთხშ. 1—1½
	მიქელაძე შ. ა. ყოველ დღე 12½—1.
	ფედოროვი ბ. ს. ყოველ დღე გარდა ოთხშაბ. და კვირისა 12—1.
ნერვიულ. სნეულებ. და ელექ.	**ჯავახიშვილი ნ. ნ.** საშაბ., ხუთშაბ. და შაბათ. 12—1.
	ფონდოკეზი ბ. ს. ყოველ დღე 1—2.
ფილ. ყურის და ცხვირ.	**ათანასიანცი ნ. ა.** ყოველ დღე 12½—1½.
	ორბელიანი ნ. ს. ყოველ დღე 1½—2.
თვალის სნეულ.	**მუსხელიშვილი ვ. ს.** ორშაბათ., ოთხშ. და პარასკ. 2—2½.
კბილ. და ენეგრ. ავ.	**ლიასამიძე ა. ნ.** ყოველ დღე 11½—12½.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი სამიკროსკოპიო და ბაქტერიოლოგიო ლაბორატორია. სისხლის გასინჯვა, ათანმანგ. **Wasserman.** რეკვისათვის 50 კ. საწოლ ადგილი 2 მ. დაწყებული. ცალკე ოთახი 5 მ.-დან. მშობიარობა 10 დღე წოლით ღირს 40 მ. დაწყებული. ოპერაციები, კონსულიუმი, შარდის ბუშტისა და მილების კატეტერიზაცია, „606" და „914" **წამლის შეშხაპუნება,** ელექტრონით წამლ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძირძათა შემოწმება და სხვა. შეღავათიანი საფასურით. **წ.** 1035

ავლაბრის სახალხო თეატრი

კვირას, 13 ოქტომბერს, 1913 წ. ავლაბრის ქართ. სახ. წარმ. მმართ. წრის მიერ მსახ. **ი. ივანიძის** და **ყივიძის** მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება

სამშობლო

ისტორიული დრამა 5 მოქ. დ. ერისთავისა

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი მარგველაშვილისა, ყურულისა, სააკოვსა. ბ-ნნი **ი. ივანიძე, ყივიძე,** თავდგირიძე, სულთანიშვილი, ჯიბლაძე, სალაყაია, ნინოშვილი. ქვლივიძე, მაისურაძე და სხვანი. **ადგილების ფასი 4—50 კაპ.** ანტრაქტებში დაუკრავს სიმებიანი ორკესტრი, მიცკევიჩის ლოტბარობით. ბილეთები გაიყიდება თეატრის კასაში 5—9 საათამდე. **დასაწყისი საღ. 8 საათზე.**

1490 რეჟისორი **ი. იკანიძე.**
მორიგი გამგე **გ. ბახილაშვილი.**

კ. ზუბალაშვილის სახელობის სახალხო სახლი

პარასკევს, 11 ოქტომ., 1913 წ. ქართ. სახ. წარმ. მმართ. წრის მიერ წარმოდგენილი იქნება **მკოთხეთ სახალხო** ცენაზე დ'ამა:

უმუშავარნი.

4 მოქ. ბელოსა ოა. რგმნ. ლ. ცაგარლისა

მონაწილეობას იღებენ: ქ-ნნი ს. ანკარა, გოდერძი, თ. ნარაკიძე, მ. რომანიშვილი ა, ელ. ციმაკურიძ. ბ-ნნი: ნ. გოცირიძე. ალ მეტრეველი, ვ ნინიძე თვალპრელიძე ს. რომანიშვილი, ნ. ჭახკვატაძე და თანამშრომელთა ჯგუფი.

დასაწყისი საღ. 8½ ს ✦ **ადგილების ფასი 5 კ.—50 კ.**
რეჟისორი **ალ. წულუკიძე.** **თანაშეწყ. ნ. ჭანკვეტაძე.**

ფარდ. აწევის შემდეგ თეატ დარბაზში შესვლა აკრძალულია. შემდ. წარმ. 11 ოქ. 148

ქ. შ. წ.-კ. გამავრ. საზ. წიგნის მაღაზიაში იუიდება

შემდეგი წიგნები: ისტორია, საეკლესიო და საისტორიო მასალები.

იერარქია საქ. ეკლესიისა: კათოლიკ. და მდგდელ-მთავარნი,	1 მ.
იზაშვილი ვ. ქართ. კათოლიკენი,	10 კ.
ისტორია ქართ. ეკონ.-გაზეთებისა,	15 „
პარიზის ქრონიკა, ანუ ცხოვრება საქართ. დიდი მოურავის ამბებით.	30 „
ეორდანია თ. ქრონიკები და სხვა მასალა საქ. ისტ. და მწერლ. წ. 1-ლ	3 მ.
„ იგივე . წ. 2-ე,	3 მ.
რუსეთ. დამყარება საქართველოში,	20 „
სტატისტიკ. ცნობები საქართველოს შესახებ მე-18 საუკ., .	2 მ
ფრონელი ა. მთიულეთი, .	40 „
„ კახეთის ამბოხება,	60 „
ქარელის ცხოვრება მარ. დედ. ვარ.,	3 მ.
ქართლის ცხოვრება დასაბამიდან მე-13-ტე საუკუნემდე, წ. 1 ლი,	40 „
იგივე . წ. 2-ე,	1 მ.
იგივე . წ. 3-ე .	40 „
ქვაბიანი. საქარ. მოკლე ისტ. ყდით,	40 „
ახლად მიღებული წიგნები:	
ზოლა. „მაღაროებში მომუშავენი",	
ი. ავალიშვილის ხათარგმნი,	85 კ.
ხახანაშვილი. ქართული სიტყვიერების ისტორია მე-19 საუკ., .	1 მ.
იოს ყიფშიძე. Житіе и мученичество Св. Антонія Раваха. .	40 „
Н. С. Эсадзе, Первый генералъ-фельдцейхмейстеръ русс. артилл. при П. Великомъ царевичъ Имеретинскій Александръ Арчиловичъ.	70 „

ადრესი: Тифлисъ. Книжный магазинъ О-ва распр. грам. ср. груз. нас. 1913

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘ

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲦᲔᲑᲐᲖᲔ. ᲥᲣᲩ. ᲙᲝᲜᲝᲠᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐ.

ფართლეულოგის მაღაზია.

სავაჭრო სახლი

ს. კალანდარიშვილისა, ნ. ციქოვანისა და ნ. დავითაიანი,

გვაქვს მიღებული დიდი ასარჩევი **საზამთრო სეზონის საძოვნელი,** იყიდება **ხელ-მისაწვდომ ფასად.**

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲦᲔᲑᲐᲖᲔ. ᲒᲐᲛᲒᲔᲝᲒᲐᲜᲘᲡ ᲨᲔᲜᲝᲑᲐᲨᲘ. 1526

ქ-ნი პორტუგალოვისა

აცხადებს, რომ

საფაბრიკო მაღაზიაში, რომელიც ნიკოლოზის ხიდთან № 23—24 არის,

ზამთრის სეზონის მოახლოვებისა გამო დანიშნულია

დიდი ვაჭრობა

მამაკაცთა, ქალებისა და ბავშვების ტანისამოსისა.

30 პროც. დააკლდება ფაბრიკის ფასს.

ვიმედოვნებ, ვინც ჩვენს მაღაზიაში იყიდის, კმაყოფილი დარჩება, ამასთანავე მოგახსენებთ, რომ ნაღაზიას ყოველ კვირა ეხსნის ახალ-ახალი საქონელი **რომელიც ძვირად არ იყიდება.**

1491 პატივისცემით **ქ-ნი პორტუგალოვისა.**

ავლაბრის ქართულ სახალხო წარმოდგენების მმართველი წრის

გამგეობა

ამით აცხადებს წრის წევრთა საყურადღებოდ, რომ კვირას, 13 ოქტომბერს 1913 წ., დილის 11 საათზე, ავლაბრის სახალხო თეატრში დანიშნულია

საგანგებო საზოგადო კრების გაგრძელება.

განსახილველია შემდეგი საგნები: 1) სარევიზიო კომისიის სამოქმედო ინსტრუქციის შემუშავება და 2) მიმდინარე საქმეები. 1490

დაიბეჭდა და იუიდება **მაღაროებში მომუშავენი** (ქვა-ნახშირის მთხრელები)

ემილ ზოლას რომანი მუშათა ცხოვრებიდან ი. გ. ავალიშვილის ნათარგმნი. ტფილისში 1) **ქ. შ. წ. კ. საზ. წიგნის მაღაზიაში.** 2) ცენტრალურ წიგნის მაღ. 3 ოლგ. პროსპ, 3) მერკვილაძის მაღაზიაში „ცოდნა", 4) კიკნაძის წიგნ. მაღაზ. გოლ. პრ. ქუთაისში: 5) მთავრიშვილის წიგნის მაღაზიაში, 6) ოცტელის წიგნის მაღაზიაში.

წიგნის ფასი 85 კ. ვინც 5 ცალზე მეტს იყიდის ქ. შ. წ. კ. წიგნის მაღაზიაში დაეთმობა 20 პროცენტი. 1519

ელექტრონის, რენტგენის სინათლის

სამკურნალო

საწოლი ოთახებით

მიხეილ გედევანიშვილისა

ნევრებით ავადმყოფთა მიღება ყოველ დღე, კვირის გარდა, დილის 12—2 საათ., საღამოთი 6—8 საათ. ვერა, ყორღანოვის ქ. № 20, ტელეფ. 791. 1468

ბერლინის უნივერსიტეტის დოქტორი მედიცინისა **გ. მეჰრაბიანცი**

დაბრუნდა ევროპიდან და განაახლა შინაგან სნეულებით ავადმყოფთა მიღება. სნეულებანი ფილტვებისა—**ჭლექი**—და გულისა. შეთანაბრებული სპეციფიური **ტუბერკულინური** წამალობა. ხელოვნური **პნევმოთორაქსი.** **რენტგენის ელვისებური სხივებით ფილტვებისა და გულის გასინჯვა.**

ყოველ დღე, 9—1 საათ. და საღამოს 5—7 საათ. კვირაობით 9—12 საათ.
9—10 საათ. **საწულებს უფასოდ.**
ბებუთოვის ქ. სახ. 23, ტელეფონი 7—92. 1516

მოსწიეთ ახალი კაპიროსები

„ᲞᲝᲛᲔᲤᲐ"

ᲐᲛᲮ.

ტფილისი

20 ცალი 6 კაპ 10 ც. 3 კაპ

1497

საგულთალოზე

მშვენიერ ალაგას

ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდების მომავალ ხიდის მახლობლად დაიჭრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაჭრებად ხელ-მისაწვდენელ ფასებში.

მსურველთ შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლდას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე **თბილიაშვილს,** დილის 8 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. საღამოს 5 საათიდან 8 საათამდე. უმორჩილესად ვთხოვთ მიწის მყიდველებს, რომ **თავის დროზე შემოიტანონ დარჩენილი ვადა.** თანახმად ჩვენგან მიცემულ კვიტანციისა. წ. 1220

ექიმი **კბილისა პ. მ. მუმულა-კუხალაიშვილი**

იღებს დილით 9—2 საათამდე, საღამოს 4—7 ს. ანდრეევის ქუჩა № 81, ვაგზლის ახლო. 697

ექიმი **პ. ლ. კიკალიშვილი**

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5½ საათიდან 7 საათამდე. კახეთის ქუჩა № 2, ტელეფონი 15—27. 1502

ვაგზლის პერძო სამკურნალო

გარედან ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვაგზლის ქუჩა. № 8. ტელეფონი № 695.

ე. ს. ვაშაკიძე. ყოველ დღე, შინაგან-ავადმყ. 9½ ს. 10 ს.

ბ. ნ. დიასამიძე. ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. სიფილ., კანისა და ვენერ. 11—11½ ს.

ბ. ბ. ბოლოგი. ყოვ. დღე, კვირის გარდა ყელ. ყურ. ცხვ. 11—11½ ს.

ექ. ქალი ოსელიანისა—იღებს ქალთა ავადმყოფებს. სამშაბათობით. ხუთშაბათ. შაბათობით. 11—1½ ს.

ნ. ფ. მელიქიშვილი ქირურგიული და ქალთა ავადმ. 2 ს.

ვ. ვ. კლდიაშვილი. ყ.-დღ. შინაგ. ავადმყოფ. 1—2 ს.

მიკროსკოპიული, ბაქტერიოლოგიური, ქიმიური გამოკვლევანი: ბერედვე ყვავილის აცრა და ძირძების გასინჯვა ფასი **რჩევისათვის 50 კ.**

ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგებით.

წამლოგა „606"-ით 1462

საქართველოს გმირი

დიდი მოურავი

გიორგი საакაძე

სრული გამოცემა 12 სურათით.

გ. ხეჩუაშვილისა.

იყიდება ყველგან წიგნის მაღაზიებში. 692

ექიმი **ი. ი. ბერიშვილი**

სწავლობს **საშარდე** ორგანოთა, **ათაშანგისა** ⁄ **კანის** ავადმყ.; **ვასსერმანის** რეაქციით იკვლ. ათაშანგ. მოწამლ. სისხლს. მიღება ნაშუადღ. 3—5½ ს. ელისაბედის ქ., № 94, კიროჩნი ქუჩის ახლო, საფოსტო განყოფ. პირდაპირ. 102

ექიმი **ბ. მ. ლოლობერიძე**

ღებულობს ავადმყოფებს სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით. დღისით 1—3 საათამდე. საბებრო და ქალის ავადმყოფობანი. სლეპკოვის შესახვევი № 3. 1524

ექიმი **ივ. ბოგმართელი**

ჩამოვიდა და განაახლა ავადმყოფთა მიღება დილის 8—12 საათ. საღ. 5—7 საათ. ოლგას ქუჩა, № 20. ტელ. 633. 654

ექიმი **ვ. მუსხელიშვილი**

მიიღებს ავადმყოფებს დილის 9—11½ საათამდე. დიდი მთავრის ქუჩა № 67.

ექიმი **ი. ზ. ბაქელიშვილი**

სწავლობს შინაგან. თვალისა და ბავშვთა ავადმყოფობას დილით 9—12 საათ., საღამოს 5—7 საათ. 19 თებერვლის ქ. (ბრიყის ქ.) № 17, ტრამვაის გასაჩერებელთან, მისიონერთა ახალ ეკლეს. გასწვრივ. 688

ექიმი **კბილისა ნინო რცხილაძე**

გადავიდა მოსკოვის ქუჩა № 9. იღებს დილით 9—2 ს., საღ. 5—7 ს.

ექიმი **ე. ი. მინასიანცი**

იღებს ყოველ დღე, შინაგან, ბავშვთა, სპეც. კუპისა და ნაწლავთა ავადმყ. და საზრდოები. (სისხლ ნაკლულ. შაქრის ავადმყ. სიმსუქნე, ლოთობა, ქარები) ბლექ. და დამპალი ციება პარიზულ კლინიკ. პროფ. **Mathien.** **იღებს** დილ. 9—11 ს., საღ. 5—7 ს. ტფილისი, მიხეილ. ქ. № 86, ტელ. № 576. 1071

დოქტორი მედიცინისა

გ. ა. ახვერდოვი,

პეტერბურგის სიფილისისა და ვენერიულ ავადმყოფობათა კლინიკის ყოფილი ორდინატორი, იღებს **საშარდის,** ვენერიულსა და სიფილისიან ავადმყ. დილ. 10—11 ს., საღ. 6—8 ს. **სემიონოვის ქ.,** № 18, (ვორონცოვის ქუჩის მახლობ.), ექიმ. ბინა—სტეპინ. ქ., № 16. 159

მედიცინის დოქტორი

ი. ბ. ჩუდნოვსკი

ნერვებისა და შინაგან ავადმყოფობა.

წამლობა ელექტრონით და ემინაციით. რადია. მიიღებს ყოველ დღე, დილის 10—111, საღამოს 5—8 ს. კიროჩნის ქ. სახ. № 18. ტელ 1090. 1528

ექიმი **შ. ა. ფიქელაძე**

15 ივნისიდან მიიღებს **შინაგან და ბავშვთა** სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5 ნახ. საათიდან 7 საათამდე ახალ ბინაზე—მიხაილოვის პროსპექტი № 117. ტელეფონი 816.

ექიმი **ა. ნ. დიასამიძე**

კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოვ.-დღე ნაშუადღ. 2—3 ს. საღამ. 6—7 ს. ხუთშაბ. მხოლოდ დილ. 8—9 სათ. კვირ. ავად. არ იღებს. მოსკოვის ქ., № 3, სახ. გაბაშვილისა.

ნარკვევი

(ჟურნალ-გაზეთებიდან)

„რეჩის“ მე-272 ნომერში საყურადღებო მეთაურია, რომელიც ეხება რუსეთში მცხოვრებ ერებისათვის მწვავე საკითხს, სკოლებში სამშობლო ენაზე სწავლებას. 1904 წლის 12 დეკემბერს მინისტრთა კომიტეტმა დაწვრილებით განიხილა საკითხი ბალტიის მხარეში სამშობლო ენაზე სწავლების შესახებ და სცნო, რომ ეს აუცილებელი საჭიროა, როგორც სახელმწიფოებრივ, ისე პედაგოგიური თვალსაზრისით. კომიტეტმა სცნო, რომ პედაგოგიური და კულტურული მოსაზრების მიხედვით სწავლის პირველ წლებში მოწაფესა და მასწავლებლებს უნდა ესმოდეს ერი-ი-მეორისა. ამის გამო 1905 წლის 18 ივნისს გამოქვეყნებული იყო სამოსწავლო დაწესებულებათა წესდების 3640 მუხლის განმარტება, რომლის მიხედვითაც, ადგილობრივ მკვიდრთა საჭიროების მიხედვისამებრ, გარდა რუსულისა შესაძლოდ სცნეს სამშობლო ენების შემოღება სკოლებში. მაგრამ 1905 წლის შემდეგ რუსეთის ბიუროკრატიამ უკან დაიხია და სრულიად მოსპო ის, რაც განმათავისუფლებელ მოძრაობ..ს შედეგობით იყო მოპოვებული.

„1906 წელს რიგის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველმა ლევშინმა, ამ მოსაზრებათა გამო, გამოსცა ცირკულიარი, რომლითაც ბალტიის ძხარეში პირველ-დაწყებით სასწავლებლებში სწავლა ადგილობრივ ენაზე სწარ მოებდა“...

„რასაკვირველია, ყველაფერი საუცხოოდ მიდიოდა და „პატრიოტებსაც“ კი აოა ჰქონდათ საბუთი, ეფიქრათ, ვითომც რუსის სახელმწიფოებრიობას რაიმე საფრთხე მოელოდა... მაგრამ დაინიშნა ახალი მზრუნველი შჩერბაკოვი, რომელმაც რიგაში გადმოიტანა ადმინისტრატიული ზნე-ჩვეულება ტოლმაჩოვის ოდესიდან. ახალმა მზრუნველმა ადგილობრივ ენების შემოღებაში რაღაც შეუფერებელი დაინახა და 27 აგვისტოს მან ცირკულიარით გააუქმა ადგილობრივ ენების ხმაოება ყველა პირველ-დაწყებით სასწავლებლებში“.

ამას შედეგად ის მოჰყვა, რომ „ადგილობრივი მცხოვრებნი ძლიერ უკმაყოფილონი დარჩნენ ახალი რეფორმით“ და რიგის ქალაქის ნოურავმა საჭიროდ დაიხახა სწავლა-განათლების საძინისტროში მოხსენება წარედგინა, რომლითაც თხოულობდა კვლავ შემოეღოთ რამდენიმე წლის განმავლობაში უკვე დამკვიდრებული წესი სამშობლო ენის ხმარებისა“.

„რეჩი“ აღელვებულია ამ გარემოებით, მაგრამ იგი ყველა „ოკრაინას“ რომ ისეთ ყურადღებას აქცევდეს, როგორც ბალტიის მხარეს, მაშინ დაინახავდა, რომ ასეთი ამბავი ახალი არ არის—ძველია, იგი ანალოგიური ჩვენებური ამბებისა, სადაც დათარეშობენ ისეთივე „პედაგოგები“, როგორც შჩერბაკოვი. მაშინ გაზეთი დაინახავდა, რომ ეს პოლიტიკა ეხლა კი არა, კარგა ხანია ხორციელდება ახალ სამინისტროს მიერ კასოს მეთაურობით.

ახალი ამბავი

ტფილისი

◆ მეფის მოადგილე გრაფი ი. ი. ვორონცოვ-დაშკოვი, გაზეთების სიტყვით, 8 ოქტომბერს ყირიმისკენ გამგზავრებულა.

◆ საქართველოს ეგზარხოსად დაინიშნა ყოვლად სამღვდელო ალექსი, ეპისკოპოსი ტობოლისა. ახალი ეგზარხოსი ერის კაცობაში ალექსი მოლჩანოვი—დაიბადა 1853 წლის 5 ოქტომბერს ვიატკის ეპარქიაში. 1876 წელს გაათავა. ვიატკის სასულიერო სემინარია და ამავ ეპარქიაში სოფლის მასწავლებლად დაინიშნა. 1883 წელს ყაზანის სასულიერო აკადემიის სტუდენტად შევიდა და ამავ წელს 21 ნოემბერს მთავარ-დიაკონად აკურთხეს. ხოლო 1885 წელს მღვდლად. 1887 წელს ყაზანის სასულიერო აკადემია გაათავა მღვთის მეტყველების კანდიდატის ხარისხით და ყაზანის მესამე გიმნაზიის მასწავლებლად დაინიშნა. 1888 წელს მღვთის მეტყველების მაგისტრობა მიიღო. 1900 წელს ყაზანის სასულიერო სემინარიის რექტორად დაინიშნა და ამავე წელს, 27 ივლისს, ჩისტოპოლის ეპისკოპოსად დანიშნეს. 1905 წელს ტავრიდის საეპისკოპოსო კათედრა მიიღო. ამავ წელს საარქიელო კათედრა მისცეს პსკოვში და ბოლოს, 1912 წლის 17 აპრილს, ტობოლისა და ციმბირის ეპინკოპოსად დანიშნეს.

◆ ქუთაისის გუბერნიის სახალხო სასწავლებელთა პირველი რაიონის ინსპექტორმა **ბ-ნმა გრიზდოვმა აცნობა ქუთაისის ქალაქის მესამე სკოლის გამგეს,** რომ მასწავლებელი ვლადიმერ ნაცვლიშვილი კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველის განკარგულებით 12 სექტემბრიდან ისევ განწესებულია მასწავლებლად იმავე სასწავლებელშიო. ამ გვარი შინაარსის ქაღალდი მიიღო პირველი სკოლის გამგემ პ. ოდიშარიამაც.

◆ ბრძოლა ჭლექის წინააღმდეგ. საგანგებო კომისია, რომელშიაც შედიან ა. ს. ბაბოვი, გ. ნ. სტეფანოვი, ვ. დ. ღამბაშიძე და სხვანი, აბასთუმნიდან უკვე დაბრუნდა. კომისიამ იქ დაათვალიერა სამუშაო. კომისიის აზრით საჭიროა შენობის ზოგიერთი ნაწილის აგება დამთავრდეს, რათა მომავალ სექტემბერს შესაძლებელი გახდეს, რამდენიმე ავადმყოფის მოთავსება.

◆ საავრონომიო თათბირი. დღეისთვის გუბერნატორი იწვევს აგრონომთა თათბირს, მცხოვრებთათვის საავრონომიო დახმარების მიწოდების საკითხის გამო. თათბირში მონაწილეობის მისაღებად მიწვეულნი არიან: მთავრობისა და საერობო საგუბერნიო აგრონომები, მეურნეობის სხვა და სხვა დარგის სპეციალისტები, სასოფლო-სამეურნეო დაწესებულებათა და სასწავლებლების გამგენი და ადგილობრივ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებათა წარმომადგენელნი.

◆ რედაქციამ მიიღო ჟურნალ „ჯეჯილის“ სექტემბრის ნომერი შემდეგის შინაარსით: შინაურები! სურათი, ბიჭუკელა. ლექსი შიო მღვიმელისა. ომი წაგებულია! (თარგმანი) კატო თაქთაქიშვილისა. ბოსტანა (ბიკოვიდან) ტასოსი. სპილოს დღიურიდან (დასასრული) ანიკოსი. ყურძნის ქურდი, ამბავი ფ. სირაძისა. პატარა ტარიელი, ზღაპარი (გაგრძელება) ალ. ნათაძისა, წვრილმანი: გამოცანები, ხალხური, ენსტიხოზი და სხვა. დილა. ლექსი გელასი. ვანო როგორ სწავლობს გაკვეთილს. სცენა სოფლის ცხოვრებიდან. ნინო გოგნიაშვილისა. უცნაური მესტვირე (თარგმანი) ან. წერეთლისა. მეცნიერების ერთი მსხვერპლთაგანი, სკოტტის მოგზაურობა, იტა ნაკაშიძისა. მტკვრის სათავე, ქოროხი და თამარ ბეფე. მგზავრის დღიურიდან—ილ. ალხაზიშვილისა, ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა (თომა ალვა ედისონი) შემდეგი.

◆ დავ. კლდიაშვილის სალამო, რომელიც დღეს უნდა გამართულიყო ქართულს თეატრში, სხვა დროისათვის გადაიდო.

◆ ხილისა და ბოსტნეულის მეორე გამოფენა-ბაზარი. ქართულ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების ქართლის ინსტრუქტორმა ე. ვ. კარბელაშვილმა გამოფენა-ბაზრისთვის ტფილისს ჩამოიტანა სხვა და სხვა თესლეულის ნიმუში, საცდელ და საჩვენებელ მინდვრების ფოტოგრაფიული სურათები და სხვა, რომლითაც მსურველს შეუძლიან გაითვალისწინოს გორის მაზრის მეხილეობის სამრეწველო რაიონი.

◆ დღეს კრება ექმნება გამოფენა-ბაზრის მომწყობ კომიტეტს, საექსპერტო კომისიის მოხსენების განსახილველად.

◆ საავადმყოფოს დათვალიერება. გუშინ ქალაქის გამგეობის წევრმა თ-დმა ა. ბ. არღუთინსკი-დოლგორუკოვმა, ქალაქის სასანიტარო-სამკურნალო ინსპექტორმა გ. ნ. სტეფანოვმა, ქალაქის ტექნიკოსმა ზურაბიანმა და ექიმმა მონინმა ქალაქის საავადმყოფოები დაათვალიერეს. სხვათა შორის, ნახეს ზუბალაშვილის სახელობის საბავშვო საავადმყოფო და სამშობიარო თავშესაფარი. საბავშვო საავადმყოფო სრულიად დამთავრებული აღმოჩნდა და მისი გახსნა შეიძლება 27 ოქტომბერს, როგორც ეს უკვე განზრახული ჰქონდა ქალაქის გამგეობას. სამშობიარო თავშესაფარი დასრულდება 1 იანვრისთვის.

◆ 15 ოქტომბერს, კავკასიის სასოფლო, სამეურნეო საზოგადოების შენობაში, მეხილეთა კრება იქმნება მოწვეული გამოფენა-ბაზრის მომწყობ კომიტეტის თაოსნობით. კრებაზე მოხსენების წაკითხვის სურვილი ბევრმა განაცხადა. ამიტომ კრება 16 ოქტომბერსაც მოხდება, თუ პირველ დღეს ყველა მოხსენება ვერ იქმნა განხილული,

◆ ტრამვაი. მუშათა გაფიცვამდე ქალაქში მუშაობდა 115 მოტორიანი ვაგონი. ქალაქთან დადებულ ხელშეკრულობის ძალით კი უნდა ყოფილიყო 130 ვაგონი. დანაკლის 15 ვაგონის გამო ქალაქის თვითმმართველობა ყოველდღე აჯარიმებდა დირექციას თითო საათში ვაგონზე ორის მანეთით. გაფიცვა ჯერ კიდევ დასრულებული არ იყო, რომ დირექციამ საზღვარ-გარეთიდან 15 ახალი მოტორიანი ვაგონი მიიღო, რითაც ვაგონთა საკმარისი რიცხვი შესრულდა. ამის მიუხედავად ქალაქში ამ ჟამად ძველებურად მხოლოდ 115 მოტორიანი ვაგონი მუშაობს, რადგანაც დირექციას ძართალია ახალი ვაგონები გამოუშვია, მაგრამ მის მაგივრად ძველი ვაგონები პარკში დაუტოვია და სამუშაოდ არ გამოაქვს. ამის გამო ქალაქის საკანტროლო განყოფილებამ მოხსენება შეადგინა და ქალაქის საბჭოს სატრამვაიო კომისიას წარუდგინა დირექციის ხელახლა დასაჯარიმებლად.

როგორც მკითხველებმა იცი.ნ, ქალაქში 17 დღით ტრამვაის მოძრაობა შესწყდა, მუშათა გაფიცვის გამო. იმ დროს ქალაქის საბჭოში აღიძრა საკითხი: დაჯარიმოს თუ არა ტრამვაის დირექცია მოძრაობის შეწყვეტისათვის. საკითხის გადაწყვეტა გადაიდო იმ დრომდე, სანამ გაფიცვა დასრულდებოდა. ამ ჟამად, გაფიცვის დასრულებისა და მუშათა და დირექციის საბოლოო შეთანხმების გამო, საკითხმა ხელახლა წამოჰყო თავი და ამ დღეებში გაირჩევა ქალაქის საბჭოს სატრამვაიო კომისიაში. საკითხის გადასაწყვეტად საჭირო ცნობები ქალაქის საკანტროლო განყოფილებამ უკვე გადასცა კომისიას.

◆ ქალაქის სამხედრო საკრებულომ გუშინ 72 ახალგაზრდა შეაბოწმა. ამათში 27 კაცი სცნო ჯანსაღად და სამხედრო სამსახურში ჩარიცხა. დანარჩენებში ზოგი სამხედრო ჰოსპიტალსა და საგუბერნიო საკრებულოში გაგზავნა და ზოგიც სამხედრო სამსახურისთვის უვარგისად იცნო. გუშინდლამდე სამხედრო სამსახურში სულ 112 კაცი ჩაირიცხა. წელს სულ გაწვეული იყო 713 კაცი. გუშინდლამდე 500 კაცი შეამოწმა. შესამოწმებელია კიდევ 213 კაცი. სამსახურში მისაღებია 173. შემოწმება ერთ სამს დღეს კიდევ გასტანს. ამ რიგად წელს ჯარისკაცთა სრული კომპლექტი ვერ შესრულდება.

◆ სამიკროსკოპო სადგური ღორის ხორცის შესაძოწმებლად უკვე გაიხსნა ქალაქის სასალახოსთანა ტ სალდათის ბაზარზე.

◆ აბასთუმნის სანატორიის დასამთავრებლად ქალქის წინააღმდეგ მებრძოლ კავკასიის საზოგადოების ცნობით კიდევ საჭიროა 150,000 მ.

◆ ქალაქის თვითმმართველობაში. ამ ჟამად ქალაქის გაგგეობა საბჭოსთვის წარსადგენად მოხსენებას ამზადებს იმის შესახებ, რომ თვითმმართველობის მოსამსახურეებს ყოველ ხუთის წლის საამსახურისთვის ჯამაგირები მოემატოთ.

ქალაქის თვითმმართველობის საღმაშენებლო განყოფილების რეორგანიზაცია საბოლოოდ გადაწყვეტილია. შესაფერი მოხსენება უკვე მზადდება.

ქალიქის გამგეობის დავალებით ამ ჟამად მოხსენებას ადგენენ, რომელშიაც აღნიშნული იქნება ქალაქის სახალხოს საყინულე განყოფილებით სარგებლობის წესები.

◆ საქალაქო სკოლების მასწავლებელთა კრება. გუშინ ქალაქის საბჭოს დარბაზში ქალაქის საბჭოს სასკოლო კომისიის თაოსნობით მოწვეულ იქმნა ქალაქის სკოლების მასწავლებელთა კრება, რომლის საგანი შემდეგი იყო: ახალის კანონის ძალით შინაგან საქმეთა სამინისტრო ყოველ წლივ ფულს გადასდებს, რომლითაც ყოველ ხუთ წელიწადში ერთხელ ჯამაგირი მოემატებათ საქალაქო სკოლის მასწავლებელთ. ეს გარემოება ქალაქის სასკოლო კომისიას აცნობა სახალხო სკოლების დირექტორმა და სთხოვა, 15 ოქტომბრამდე წარუდგინოს მას დაწვრილებითი და დასაბუთებული ცნობები მასწავლებელთა დამსახურების შესახებ. გუშინ სასკოლო კომისიის თავმჯდომარემ ი. ს. ალიხანოვმა შეკრებილ მასწავლებლების თანადასწრებით შეადგინა მასწავლებელთა სამსახურის სიები და ამ დღეებში დირექტორს წარუდგენს.

◆ მამა დავითის მთაზე, ეგრედ წოდებულ „ფუნიკულერზე“, როგორც მკითხველებმა იციან, ბევრმა შეიძინა მიწა. ეს მიწები ამ ჟამად მომეტებულ ნაწილად სრულიად მივიწყებულია და მის მესაკუთრეებს არავითარ სარგებლობას არ აძლევს. ამის გამო კვირას, 13 ოქტომბერს, დილის 11 საათზე, ქალაქის გამგეობის სადგომში მოწვეულ იქნება საზოგადო კრება „ფუნიკულერის“ მიწების მესაკუთრეებისა, რომელნიც განიხილავენ ამ მიწების გამშვენიერებისა და მოხმარების საკითხს. კრებაზე დასწრების სურვილი განაცხადა ამ ჟამად ტფილისში მყოფმა ინჟენერმა ა. გ. რობინმ, ტფ. საელექტრონო ფუნიკულერის საააქციონერო საზოგადოების დამაარსებელმა, რომელიც კრებას აცნობებს ამ საზოგადოების ახლანდელ მდგომარეობას და იმ გეგმას, რომლითაც საზოგადოებას ამ მიწების ექსპლოატაცია სასარგებლოდ მიაჩნია.

◆ მასწავლებელთა შემოწმება. ქალაქის გამგეობას გადაწყვეტილი აქვს, ამას იქით უეჭველად შეამოწმოს ხოლმე ის პირნი, რომელთაც მასწავლებლის თანამდებობაზე დანიშნავენ. ამის გამო სასანიტარო-სამკურნალო ინსპექტორძა გ. ნ. სტეფანოვმა ქალაქის გამგეობას წარუდგინა სია იმ ავადმყოფობათა, რომლითაც ავად არ უნდა იყვნენ მასწავლებელნი. ქალაქის გამგეობამ გუშინდელს კრებაზე სია დაამტკიცა და დაადგინა: მასწავლებლად მიიღონ ხოლმე ის პირნი, რომელნიც წლოვანებით იქნებიან არა მეტი 45 წლისა.

საზოგადოებანი და კრებები

◆ ქართულ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებაში. საბჭომ დაადგინა, მოკლე ხანში დაარსოს ერთი ახალი თანამდებობა საქმის მწარმოებლისა.

საზოგადოების საბჭო დიდ-ლილოს (ტფ. მაზრა) მცხოვრებლებმა სთხოვეს, შეუდგინოს მათ გეგმა და ხარჯთ-აღრიცხვა სკოლის საკუთარ შენობისა. დიდ-ლილოში წელს დაარსდა ორ-კლასიანი სკოლა, რომელიც მოთავსებულია დროებით სადგომში. სკოლის საკუთარ შენობის ასაგებად ხაზინამ 4,000 მან. გადასდო. საბჭომ გეგმისა და ხარჯთაღრიცხვის შედგენა ი. ს. ვაწაძეს მიანდო.

◆ ქალაქის საბჭოს სასკოლო კომისიის კრება დღეისთვის არის დანიშნული. კრება განიხილავს კომისიის ინსტრუქციის პროექტს და მასწავლებელს აირჩევს პუშკინის სახელობის პირველ თათრულ სკოლისას ამავ კრებაზე არჩეულ იქნებიან ხელსაქმის ძასწავლებელნი ვერის მესამე საქალაქო სკოლისთვის და კუკიის მეოთხე პირველ დაწყებით სასწავლებლებისთვის.

◆ რუსეთის საგეოგრაფიო საზოგადოების კავკასიის განყოფილების კრება 9 ოქტომბერს მოხდა მეფის მოადგილის თანაშემწის სენატორ ე. ა. ვატაცის თავმჯდომარეობით, რომელმაც აცნობა კრებას, რომ განყოფილებამ დაჰკარგა ერთი საუკეთესო წევრთაგანი დ. დ. პაგირევი, რომელიც 14 წლის განმავლობაში განყოფილების საქმეთა მმართველად იყო. კრებამ ფეხზე ადგომით პატივი სცა განსვენებულის ხსოვნას. ამის შემდეგ კ. ა. სატუნინმა წაიკითხა ძოხსენება შემდეგ თემაზე: „მოგზაურობა ადინარე ბზიბისაკენ და რიცის ტბის მიდამოებში“. ეს კუთხე მავის-ზღვის მხრისა დღემდე სრულიად გამოუკვლევარია, ამიტომ დამსწრენი მოხსენებამ ძალიან დაინტერესა. მოხსენებას შემდეგ დამსწრეებმა თავ-თავიანთი აზრი ერთმანეთს გაუზიარეს. დასასრულ კრებამ განყოფილების ნამდვილ წევრად 17 კაცი მიიღო.

◆ ქართულ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს კრება 9 ოქტომბერს მოხდა თ დ. ე. ჩოლოყაშვილის თავმჯდომარეობით. საბჭომ პირველად ძოისმინა საზოგადოების ძდივნის ვ. ი. რცხილაძის მოხსენება ამას წინად საგარეჯოში გამართულის ივრის ხეობის მეურნეთა თათბირის შესახებ. საბჭომ მოხსენება მოიწონა და დაადგინა, ცალკე დაბეჭდოს. ამასთანავე კრებამ დაადგინა, მოკლე ხანში საგანგებო კრება მოიწვიოს იმ პრაქტიკულ კითხვების გადასაწყვეტად და განსახორციელებლად, რომელიც წამოაყენა საგარეჯოს თათბირმა. შემდეგ კრებას ძოხსენდა წინამძღვარიანთ-კარის სკოლის იუბილეს საფინანსო ანგარიში. იუბილეს გასამართავად გადადებული იყო 500 მან., ნამდვილად დახარჯულა 454 მან. საბჭომ დაადგინა, დარჩენილ 36 მანეთით დაბეჭდოს მისალოცი დეპეშები ბ იუბილეზე წარმოთქმული სიტყვები. განხილულ იქმნა აგრედვე ქართლის რაიონის ინსტრუქტორის მოხსენება იმის შესახებ, რომ ამ რაიონისთვის შეძენილ იქმნას ზოგიერთი სასოფლო-სამეურნეო იარაღი და მანქანა. საბჭომ ადადგინა, ამ საკითხის გამო მსჯელობა იქონიოს საზოგადოების 1914 წლის მოქმედების პროგრამის შედგენის დროს. დასასრულ საბჭომ განიხილა სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო კომისიის წინადადება, საქმის ვითარება შემდეგია: არსებობს თუშეთ-კახეთის ამხანაგობა, რომელიც იძენს და ხალხში ავრცელებს სხვა და სხვა სასოფლო-სამეურნეო იარაღსა და მანქანას. საადგილ-მამულო კომისია საბჭოს ეკითხებოდა, იკისრებთ თუ არა ამ ამხანაგობის კონტროლსა და ხელმძღვანელობის გაწევასაო. საბჭომ კონტროლის გაწევა თავისთვის შეუძლებლად იცნო, ხოლო ამხანაგობისთვის ხელმძღვანელობა თვის პირდაპირ მოვალეობად აღიარა და დაადგინა: შეძლების და გვარად შესაფერი რჩევა-დარიგება აძლიოს ამხანაგობას.

სოფლად.

◆ ს. წინამძღვარიანთ-კარი, სადაც 1883 წელს სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებელი დაარსდა, დღემდე მოწყვეტილი იყო მთელს მახლობელ სოფლებს უგზოობის გამო, განსაკუთრებით ავდრის დროს. სკოლის დამაარსებელი სულ იმის ცდაში იყო, რომ გზა როგორმე მოეკენჭათ, მაგრამ პატრონი არავინ გამოჩნდა. წელს კი, როგორც იყო, მცხეთის ბოქაულად ნამყოფ მ. დუმბაძის მეცადინეობით, გზა მოკენჭეს და ახლა ქვიშის დაყრა აკლია, მაგრამ ამისთვის არავინა ზრუნავს. საჭიროა გამოჩნდეს ვინმე მეთაური და ამ საქმეში ხალხი დიდის ხალისით მიიღებს მონაწილეობას. მივაქცევთ ამ გარემოებაზე ყურადღებას მცხეთისა და საგურამოს მამასახლისებისას, რომელთაც წინამძღვარიანკარის სკოლა აქვთ დასრულებული.

შეცდომის გასწორება. გუშინდელ ნომერში „წკიპურტებს“ შეცდომით აწერია „ქლიბი“.

წინამძღვ.-კარის სამეურნაო სკოლის 30 წლის იუბილეის გამო

ყველა დეპეშისა და ადრესის შინაარსის მოთავსება გაზეთის ფურცლებზე შეუძლებელად მიგვაჩნია. ერთიცა და მეორეც ძლიერ ბევრია; აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ სკოლის დღესასწაულს და მისი სულის ჩამდგმელის ილია წინამძღვრიშვილის უანგარო მოღვაწეობას საზოგადოების ყველა ნაწილი დიდის სიამოვნებით ეგებება. საზოგადოებრივი ძალები, კერძო პირები და ეგრედწოდებული „ოფიციალური ქვეყანაც“ კი—სკოლის სარგებლობას და მისი მზრუნველის ამაგს ერთნაირად აღიარებს. ყველა დეპეშა თბილი, ნაზი გრძნობით არის გამოთქმული. მათში ცხადია ყურადღებას იპყრობს სკოლის ყოფილ მოწაფეთა დეპეშები, რომლებიც სკოლას „აკვანს“ უწოდებენ, დიდად ნაობენ, რომ პირადად ვერ ღებულობენ დღესასწაულში მონაწილეობას. დღესასწაულს ბევრი ყოფილი მოწაფე დაესწრო, ბევრი კი ვერა; ვინც ვერ დაესწრო დეპეშებში გამოსთქვამს თავის ნაზ გრძნობას სკოლისა და მისი დამაარსებელისადმი.

ასეთივე სიამოვნებით იგონებენ ამ სკოლას სკოლის ყოფილი მასწავლებლებიც. ფრიად სასურველი იქნება ყველა დეპეშა გადაითარგმნოს და წიგნში დაიბეჭდოს სხვა მასალასთან ერთად. ჩვენ კი ამ ჟამად მოვიყვანთ ორიოდე დეპეშას სავსებით და დანარჩენებს აღვნიშნავთ მხოლოდ.

თელავი. წინამძღვარიანთ-კარის სკოლას—ულოცავ ოცდა ათი წლის დღესასწაულს. ჩემს მეხსიერებაში ძვირფასი შეერთებაა ერთარსების და განუყოფელის—ილია გადაქცეულია სკოლად—სკოლა კი სავსებით დაჰპატრონებია ილიას. უსურვებ დიდხანს ეცოცხლოს და მხნეთ განაგრძოს მის მიერ შექმნილი საქმე. დიდად ვწუხვარ, სამსახურის გამო *) არ შემიძლიან დღესასწაულს პირადად დავესწრო, ქედი მოვიხარო და გულწრფელად თაყვანი ვსცე მის სასიქადულო პირმშოს.

სკოლის ყოფილი მოწაფე, პირველად კურს-დამთავრებული **თედორე მეგრელიშვილი.**

პეტერბურგი. მივესალმები ღირსეულ იუბილეს დღეს 30 წლის არსებობისას წინამძღვარიანთ-კარის სამეურნეო სკოლისას. სულითა და გულით ვისურვებ მის შემდეგშიაც წარმატებას აგრე დიდად საჭირო და სასარგებლო თავისებურ დაწესებულებისას, ვისურვებ ძლიერ მალე მაგ ტიპის სკოლები გამრავლებულიყოს საქართველოში. სკოლის ყოფილ მოწაფეთა მოღვაწეობა სავსებით ეესაბამება სკოლის მზრუნველის ბიერ გაწეულს ნივთიერსა და სულიერ ამაგს და პატივცემულ ქართველ თავად-აზნაურობის უხვ დახმარებას. მადლობელი ვარ, რომ კეთილად გახსოვართ.

სულთან-კრიმ-გირეი.

მივესალმები კავკასიაში უხუცეს გამავრცელებელს სამეურნეო ცოდნისას. სულითა და გულით ვუსურვებ მის დამაარსებელს და ხელმძღვანელს დიდებულ მოღვაწეს ჯანმრთელობას. დიდად ვწუხვარ, რომ ავადმყოფობის გამო დღესასწაულს პირადად ვერ ვესწრები.

მიწად-მოქმედებისა და მიწად-მომწყობის დეპარტამენტის რწმუნებული კავკასიაში **შაშკოვსკი.**

ასეთივე გრძნობით ულოცავს ძვირფასს იუბილიარს მოსკოვიდან ცნობილი აგრონომი **ბ. ქალანთარი:** „თქვენ პირველმა სიტყვა საქმედ აქციეთ მაშინ, როცა თქვენს გარშემო მოდუნება, უხალისობა და სიბნელე იყო“.

იალტა. „ევგენი და ვალერიანე კანდელაკები, *) და მათთან მყოფნი, სკოლის ყოფილი მოწაფენი: დიმიტრი შაბურიშვილი, დიმიტრი მათიაშვილი და გიორგი მახარაშვილი,—მუხლს იდრეკენ ძვირფასი მამისა, ილიას წინაშე“ და სხვა.

იალტა. ნიკიტის სკოლის მოწაფენი: თავამაიშვილი, სურგულაძე, ჩიტაიშვილი, კალანდაძე, ჯახუა, მენაბდე და ხუციშვილი. [3]).

თელავი. ცისკარაშვილი, ბახუტაშვილი, ყაზახიშვილი, ლევან გოგნიაშვილი [4]) ქურთიშვილი, მაკარაშვილი, აგრ. საყვარელიძე.

თელავი. სკოლ. ყოფ. მოწაფე აგრ. მაკარაშვილი.

ოზურგეთი. სკოლის შვილი თავ. კ. ნაკაშიძე.

ნიგოითი. სალამი ჩემს აკვანს. სილოვან ნიკოლაიშვილი.

ჭიათურა. ყოფ. მოწ. ვლადიმერ წერეთელი.

ბათუმი. ყოფ. მოწ. მასწავლებელი მალაქია ჩიგოგიძე.

ფოთი. ქარ. წერ.-კით. გამ. საზ. განყოფილების თავმჯდომარე ნ. ნიკოლაძე, მდივანი მღ. ლ. წულაძე.

სოხუმი. ქართული სკოლის სახელით სკოლის გამგე ნიკო ჯანაშია.

ბათუმი. ქალაქის თავი თავ. ანდრონიკაშვილი.

ოზურგეთი. ქალაქის მოურავი ალ. კალანდაძე.

გორი. ქალაქის თავი ქიტაიშვილი.

ქუთაისი. ქალაქის თავი ჩიქოვანი.

ქუთაისი. სახალხო უნივერსიტეტის გამგეობის სახელით თავმჯდომარე ალ. გარსევანიშვილი.

ქუთაისი. დრამატიული საზოგადოება.

ქუთაისი. სილოვან ხუნდაძე.

ხონი. წერ. კით. საზ. განყოფილების თავმჯდომარე.

ქუთაისი. შავი ქვის საბჭოს თავმჯდომარე ედანოვიჩი.

დონის-როსტოვი. სააკაშვილი, სარაჯიშვილი, სარდიაშვილი, მაჭავარიანი კასიაშვილი და ერიტაშვილი.

ასტრახანი. ისიდორე რამიშვილი (სკოლის ყოფილი მასწავლებელი).

კისლავოდსკი. ანტონ თვალჭრელიძე.

ბომი. ავლევის სკოლის მზრუნველი კოსტ. ამირაჯიბი.

თელავი. ქალაქის მოურავი.

ბურჯაანი. ილიკო გაბაშვილი.

ჭიათურა. სცენის მოყვარეთა ჯგუფი.

ბოლი. იოსებ მამაცაშვილი.

ბომი. ქეთევან, ანასტასია და ბარბარე ამირაჯიბი.

ოზურგეთი. დიმიტრი ცეცხლაძე.

ჩოხატაური. ექიმი არეშიძე, მღ. ბეს. დოლიძე, თავ. გრიგ. თავდგირიძე, თეოფილე ჩიჩუა, ონოფრე კალანდაძე, მარიამ მესხი.

თელავი. წერ. კით. განყოფილების თავმჯდომარე.

ქუთაისი. ლ დო ბზვანელი.

ლანჩხუთი. ლანჩხუთის მცხოვრებთა სახელით მღ. ეპიფანე ჩხაიძე.

ჩოხატაური. ვლად. ღამბაშიძე, პოლიკარპე კინწურაშვილი, კარპეზ ბარამიძე, სერაპიონ ბოლქვაძე, გიორგი ელენტი, ვალერიან ქანტურია, პანტელიმონ ფაჩულიძე, თავ. ჯაბა ერისთავი, სილიბისტრო თავართქილაძე, საძუელ თავართქილაძე, ილია ივახოვი, რაფიელ ანთიძე მღ. ბესარიონ დოლიძე და თეოფილე ჩიჩუა.

ბურჯაანი. ალექსანდრე პეტრეს ძე სარაჯიშვილი.

*) პირველი ყოფილი მასწავლებელი, მეორე ყოფილი მოწაფე ახლა ნიკიტაში აქვთ მშვენიერად მოწყობილი საკუთარი სარდაფი, საიდანაც სადღესასწაულოდ სკოლას გამოუგზავნეს შამპანური.

*) საუფლისწულო მამულის სარდაფის გამგეი კახეთში.

[3]) მათში ზოგი სკოლის ყოფილი მოწაფეა.

[4]) ინსტრუქტორი და სკოლის ყოფილი მოწაფე.

პეტერბურგი. ექიმი ქალები კ. ნაკაშიძე და ჩეხოვი.

პეტერბურგი. ქართველ სტუდენტთა სათვისტომო.

გურჯაანი. სიღნაღის სასოფლო სამეურნეო საზოგ. თავმჯდომარე.

ტფილისიდან. ექიმი ნავასარდიანი. ექიმი კარაპეტიანცი. გიორგი ილიას ძე სერგბრიაკოვი (ოქრომჯედლიშვილი), ანნა ბარათაშვილისა, ვასილი ვართანოვი; წიგნების გამომცემელი ამხ. სახელით ჯაბადარი. იოსებ ტერ-დავიდოვი (მოკლე ლექსი). ბაგრამოვი. დავით გურამიშვილი (ოჯახობით). წინამძღვრისშვილები. ოსიკო ბარათაშვილი. გიორგი თუმანიშვილი. ტფილისის ქალთა გიმნაზიის კომიტეტი და პედაგოგიური საბჭო. მოსე ჯანაშვილი. ნიკოლოზ და ეკატერინე ერისთავნი.

ადრესები და მისალოცი ბარათები.

კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველის რუდოლფისაგან, კავკასიის საიმპერატორო სამეურნეო საზოგადოებისაგან, სასოფლო მეურნეობის ინსპექტორ ტიმოფეევისაგან; ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურობისაგან. (ძვირფასი ალბომით); ყოვლად სამღვდელო ეპის. **ლეონიდესაგან**; საქართველოს საეთნოგრაფიო საზოგადოებისაგან; საგარეჯოს ქართულ დრამატ. საზ. (საუცხოვო შინაარსის და იშვიათი ლამაზი ხელით ნაწერი); „განათლების“ ქალთა სკოლისაგან. ნოტარიუს წინამძღვრიშვილის კანტორის მოსამსახურეთაგან; ივრის ხეობის მოსახლეთაგან; ჭრაკერვის სკოლის სახელით მზრუნველი ქ-ნი ეკატერინე გაბაშვილისაგან; ჟურნალ „ნაკადულის“ რედ.; ქუთაისის სამეურნეო სკოლის მოწაფეთაგან; სამეურნეო ჟურნალ „სასოფლო გაზეთის“ რედაქ.; „ბათომის გაზ.“ რედაქციის სახელით ნიკ. სიხარულიძისაგან; სენაკის სათავადაზნ. სკოლისაგან; ქუთაისის საადგილ-მამულო ბანკის გამგეობის სახელით გიორგი ლასხიშვილისაგან; დ. დავითიშვილისაგან (სკოლის ყოფილი მასწავლებელი); ფიდო გულბაათიშვილისაგან; (ყოფილი მოწაფე) სვიმონ ხუნდაძე ყოფილ მოწაფეთა მაგიერ. მღ. ვასილ კარბელაშვილისაგან; ბორჩალოს მაზ. სომხის სოფელ შიხლინის საზ. სახელით ბაგ. მიკირტუმიანისაგან; (ქართულად და სომხურად). პეტერბურგის აგრონომიულ უმაღლეს კურსებზე არსებული ქართული წრისაგან; (ირჩევენ ბ-ნ წინამძღვრიშვილს წრის საპატიო წევრად). ილია ან. კანდელაკისაგან (ილტა); გიორგი იოსელიანისაგან; ისიდორე კვიცარიძისაგან—(უგზავნის სკოლის ბიბლიოთეკას წიგნებს); დუშეთიდან **ვაჟა-ფშაველა** და სხვებისაგან; კ. ალიხანოვისაგან; წერ.-კითხ. საზ. თავმჯდომარე გიორგი ყაზბეგისაგან; ჟურნალისტ ლევან ყიფიანისაგან; ოსტროვიდან ნიკო ელიავასაგან და სხვებისაგან.

წერილები პეტერბურგიდან

(1914 წ. ბიუჯეტიდან).

შემთხვევა მქონდა გავცნობოდი 1914 წლის ბიუჯეტს დაწვრილებით. ვინც თვალყურს ადევნებს პრესას, ის უკვე გაეცნობოდა ხარჯთ-აღრიცხვის საერთო ხასიათს, მაგრამ დაწვრილებითი აღნიშვნა რომელიმე ცალკე დარგისა არ შეხვდებათ გაზეთის ფურცლებზე. არ შევეხები საერთოდ მთელ ბიუჯეტს, მინდა მხოლოდ გავაცნო მკითხველთ გზათა სამინისტროს ხარჯთ-აღრიცხვა ჭ მივაქციო ყურადღება იმ გარემოებას, თუ რაში იხარჯება ამდენი მილიონები. სამინისტრო ჩვეულებრივ ხარჯებისათვის თხოულობს 739,938,479 მანეთს. მაგრამ ამის გარდა არაჩვეულებრივი ხარჯებისათვის სამინისტრო თხოულობს კიდევ 110,324,485 მან. არაჩვეულებრივი ხარჯები ნიშნავს ახალ რკინის გზების გაყვანას და ძველების შესწორება-შეკეთებას. მაგალითად, აი რისთვის უნდა დაიხარჯოს ეს თანხა: 1) აგერ ათ წელიწადზე მეტია, რაც გაისმის დროგამოშვებით ხმები პეტერბურგის ნიკოლოზის რკინის გზის სადგურის გადასაკეთებლად. ამისათვის ხარჯთ-აღრიცხვაში ნაჩვენებია საჭიროდ ათი მილიონი. ჯერ ჯერობით კი, მხოლოდ წინასწარ ხარჯებისათვის ითხოვს სამინისტრო ნახევარ-მილიონზე ცოტა ნაკლებს. ასეთი მაგალითი იმავე სადგურისათვის იყო უწინაც. 2) განთქმული თავისი გაუმაძღრობით ცნობილი რკინის გზის საძივე ნაწილი (აღმოსავლეთისა, საშუალო და დასავლეთის) თხოულობს სულ 52 მილიონ მანეთს. ეს ახალი კრედიტი საჭიროა იმისათვის, რომ „შეაკეთონ“ ხელ- ახლად. ამ გზის შენების იწყებენ ხოლმე ზამთარში, როცა მიწა გაყინულია და, როგორც კი ჩამოთბება, ყინული დნება და ლიანდაგი იშლება, ასეთ პირობებში, რასაკვირველია, ხაზინისათვის ეს გზა ხარჯის უძირო ზღვად იქცევა. 3) მოსკოვის ირგვლივ რკინის გზა, რომელიც ზარალის მეტს არას აძლევს ხაზინას, საჭიროებს კიდევ 2 მილიონ მანეთს. რაც შეეხება ახალი რკინის გზების გაყვანას, მათი ხარჯთაღრიცხვა (ყველა ერთად) არ აღემატება 19 მილიონს. გასაოცარია სწორედ, რომ ძველების შეკეთება უფრო ძვირად ჯდება ხარჯთაღრიცხვის მიხედვით, ვიდრე ახალის გაკეთება.

მოსალოდნელია და ხმებიც დადის, რომ რკინის გზებზე ამდენი უბედურების გამო და, განსაკუთრებით სად. დვინსკში მომხდარ კატასტროფის შემდეგ, სამინისტრო უსათუოდ მოითხოვს ახალ კრედიტს ძველი სადგურების გადასაკეთებლად, რადგან უწინდელი „ვერ ასრულებს თავის დანიშნულებას“. ისიც კარგია, რომ გზა ურმის გადაბრუნების შემდეგ მაინც დაინახეს.

რაც შეეხება ჩვენში სახელმწიფო რკინის გზებს, იქ, თურმე, ყველაფერი კარგად ყოფილა მოწყობილი.

ან კი რა საჭიროა: გზა მოგებას იძლევა, მაშასადამე იგი ნაკლები ყურადღების ღირსია, მით უმეტეს, რომ როგორც წასულ სესიაში ამბობდნენ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე და მემარჯვენეები, კავკასია და, განსაკუთრებით, ჩვენი მხარე, ზარალის მეტს, არას აძლევს საერთოდ სახელმწიფოსო.

გასაოცარია აგრედვე ის გარემოება, რომ გზათა სამინისტროს რკინის გზები, გზატკეცილები, მდინარეები და სხვა იმიტომ ინტერესებს უფრო, რომ დიდი სტრატეგიული მნიშვნელობა ჰქონია და აუცილებლივ საჭიროა ამდენი ფული სახელმწიფოს მებრძოლ ძალის გასაძლიერებლად და საზღვრების დასაცავად. სხვა მხრივ არ არის საინტერესო, თურმე, მიმოსვლის გაუმჯობესება. **შ.—დიანი.**

ჩვენი ენის მკვლევართა საყურადღებოდ

ამას წინად ლაპარაკი მქონდა დუშეთის მაზრის, ქსნის ხეობის, ერთს უბრალო მცხოვრებთან, ეფრემ ჩიტოშვილთან. ლაპარაკში მან სხვათა შორის იხმარა ექვსი ქვემოდ-მოყვანილი სიტყვა, რომლებიც ბ-ნ ჩუბინაშვილის ქართულ-რუსულ ლექსიკონში ან სრულიად არ მოიპოვება, ან თუ მოიპოვება ყოველად უშინაარსო გახმარტებით. ეს სიტყვები იყო: „თამელა“, „მოპურო“, „ქვეყნიგული“, „მოცი“, „ფხოლი“ და „კიტრანა“. გამოვკითხე ამ სიტყვების ცნება-შინაარსი და მან ასე განმიმარტა:

თამელა არის ხე, ტყეში იზრდება, დიდია, ისხამს კუნელზე ცოტა მსხვილს ხილსა, როცა დიმწიფდება, მუქი წითელი ხდება, გემო მომჟავო აქვს და ძლიერ გემრიელია, სოფლის ხალხი მას ხაჭმელად (ხილად) ხმარობს და ძლიერაც ეტანებაო. ბ-ნ დ. ჩუბინაშვილის ქართულ-რუსულ ლექსიკონში ამ სიტყვის შესახებ მარტო ასე არის მოხსენებული: „თამელი, მცენარეა“. ამის მეტი სხვა არაფერია და არც რუსულად არის გადათარგმნილი.

მოპურო, ესეც ხეა, ლეღვის ხის მაგვარად იზრდება და არც იმაზე დიდია, ხილი მოწითალო იცის და შემოდგომაზე მწიფდება, შვინდზე ცოტა უფრო მსხვილი ხილი იცის, უმცვროა, მაგრამ ტკბილი და გემრიელია, ხილს კუნწულ-კუნწულ ისხამსო. ჩუბინაშვილის ლექსიკონში ეს სიტყვა სრულიად არ მოიპოვება.

ქვეყნიგული, სოკოსავით ამოდის მიწაზე, ტყეში, აგვისტოდან შემოდგომამდე, ერთი მტკაველის ოდენა იზრდება და შიგ მეტად გემრიელი და სურნელოვანი საჭმელი აქვს. სუნი ისეთი კარგი და ძლიერი აქვსო, რომ შორიდანვე იცემთ იმის სუნსაო. ეს სიტყვა ჩუბინაშვილის ლექსიკონში მოხსენებულია სიტყვა „ქვეყანა“-ში ასე: „ქვეყნის გული, მცენ. чертово яйцо“. ამის მეტი სხვა არაფერია ნათქვამი.

მოცი, ბალახია, სიმაღლით ერთი ციდა, წვრილი, მოშავო და გემრიელი ხილი იცის, მოწითალოდ მწიფდება ივნის-ივლისში როგორც მარწყვიო. ჩუბინაშვილს თავის ლექსიკონში არც ეს სიტყვა აქვს მოყვანილი, აქვს სიტყვა **მოცვი,** მაგრამ ეს სულ სხვა მცენარეა.

ფხოლი, მოდის მინდვრად მიწაში, როგორც კარტოფილი, კაკლის ტოლაო, ზოგი ამაზე მსხვილიც იზრდება; რომ გადასჭრათ, რძესავით წვენი გადმოედინება, ძლიერ გემრიელია და უმსა სჭამენო; ფხოლი მიწაში მუდამ არის, ასე რომ სოფლის გოგო-ბიჭები მას ზამთარ-ზამფხულ სთხრიან და სჭამენო. უანბის დროს ფხოლს ბალახი, ე. ი. ყლორტი, ამოსდევს, სიმაღლით ერთ არშინამდისა, ამ ბალახს სოფლელები „ღიმისთავასა“ ეძახიან, ნორჩობისას ეს ბალახიც ძლიერ გემრიელია და მშვენიერს წნილსაც აკეთებენო. სიტყვა „ფხოლი“ ჩუბინაშვილს სრულიად არ მოეპოება, ხოლო სიტყვა „ღიმა“ კი აქვს ასე: „ღიმა, მცენ. ქარქვეტასავით ბალახის ძირი, საქმელი მხალად **дягиль, коровякъ** (раст.).

კიტრანა, ბალახია, სიმაღლით ერთ არშინზე მეტი იზრდება, ისხამს თითის ოდენა კიტრებს, მომწიფებაში ამის პარკს აპობენ და თესლს სჭამენ, ხოლო ნორჩობისას, მთელს ბალახს წნილად სდებენ და მშვენიერი წნილიც გამოდის, ივნის-იკლისში მოდისო. ეს სიტყვა ჩუბინაშვილს ასე აქვს მოყვანილი: „კიტრანა, მცენ. **дерябка**“. ამის მეტი სხვა არაფერი აქვს ნათქვამი.

ცხადია, თუ როგორი დიდი შემუშავება და შევსება სჭირია ჩვენის ენის ლექსიკონს. ერთს დროს დიდი ლაპარაკი იყო ამ საგნის შესახებ, მაგრამ ლაპარაკი ლაპარაკად დარჩა და ჩვენი ლექსიკონის შევსება-შემუშავებას მით არაფერი შეემატა. საჭიროა აუცილებლად გაკეთდეს ამ საშვილ-შვილო საქმეს ვინმე მოჭირნახულე, თორემ დრო მიდის და მალე ეფრემ ჩიტოშვილისთანა კაცები სანთლით საძებარნი იქნებიან და მაშინ გვიან-ღა იქნება თითზე კბენანი. ჩუბინაშვილის ლექსიკონი შედგენილია კაბინეთში და, ვითარცა ასეთი, იგი ყოვლად მკვდარი შრომაა ჩვენთვის და სრულიად არ შეუძლიან გახდეს წყაროდ ჩვენის ენის განვითარებისა და გამოცოცხლებისა. ვისაც უნდა მისცეს ხალხს ერის ენის ნამდვილი ლექსიკონი, იგი უპირველეს ყოვლისა ხალხში უნდა სცხოვრებდეს, ხალხში ტრიალებდეს და მოქმედებდეს, რომ შეეძლოს სავსებით გაცნობა ხალხის მეტყველების ყოველი წვლილისა და ცნებისა. თორემ რასა ჰგავს, კაცი ქართველია რუსულ ლექსიკოსსა სწერს და არ კი იცის რა არის „თამალა“, „მოპურო“, „ქვეყნიგული“, „მოცი“ „ფხოლი“, და სხვა და სხვა. ხშირად გამიგონია: ჩვენში რომ უმაღლესი სასწავლებლები იყოს, ჩვენს ყველაფერს გამოიკვლევდნენ მისი პროფესორებიო. მე ეს არა მჯერა. აი ღღესაც არსებობს ტფილისში ქალთა უმაღლესი კურსები, მაგრამ სჩანს რაშიმე მათი გავლენა ჩვენი ქვეყნის რომელიმე დარგის შესწავლასა და ძიება-გამოკვლევაზე?! საშწუხაროდ არაფერში. განა არ შეეძლოთ ამ კურსების საბუნებისმეტყველო პროფესორებს იმ მცენარეების შესწავლა-გამოკვლევა, რომლებიც ჩვენ ზემოდ ჩიტოშვილის განმარტებით აღვნიშნეთ, მაგრამ ეს მათ არ შეუძლიანთ; ამისათვის საჭიროა ხალხში გასვლა, ხალხთან დაახლოვება, ლაპარაკი და ყველა ეს კი მარტო რჩეულთ თვისებაა. ან რას აკეთებს ჩვენი ბოტანიკური ბაღი!? ვინ იცის სადაურს მცენარეს არ ახარებს და იმას კი, რაც ცხვირს წინა გვაქვს, რომელსაც ხალხი სჭამს კიდეცა და ბევრსხვაგვარადაც ხმარობს, ყურადღებას არ აქცევს. აბა მოიკითხეთ იქ, აქვთ ან იციან რა არის „ფხოლი“, „მოპურო“, „ქვეყნიგული“, გეტყვიან არაო. იქნება რა სიმდიდრეა ამ მცენარეებში, ნუ თუ მოვალე არ არის თითო-ოროლა ცალი მაინც ახაროს იგი იქ, სადაც არა ერთს იაპონურსა და ჩინურს მცენარეს ვხედავთ ჩვენ. . **ივ. როსტომაშვილი.**

ჩაუკვირდეთ...

(**სათვისტომოს არჩევნების გამო**)

„მოყვარეს პირში უძრახე,
მტერს პირს უკანაო“.

ვინც ჩვენებურ ჟურნალ-გაზეთებს თვალ-ყურს ადევნებს და ცხოვრებას აკვირდება, მას არ შეიძლება გამოეპაროს გამწვავებული, არანორმალური დამოკიდებულება ჩვენში არსებულ მიმდინარეობათა შორის.

აზრთა შეხლა-შემოხლა ყველგან ხდება; კამათს და პოლემიკას ყველგან ეწევიან, რადგან შეუძლებელია საზოგადოებაში ყველა ერთნაირად აზროვნობდეს, ყველა ერთი რწმენის და მიმართულების იყოს... ასე რომ ყოფილიყო, მაშინ ცხოვრება მეტად უფერული იქნებოდა და საინტერესოს დიდს ვერაფერს წარმოადგენდა...

მხოლოდ განათლებულ ქვეყნებში იდეურ მოწინააღმდეგეს პატივისცემით ეპყრობიან; კამათის და პოლემიკის დროს იქ ლანძღვა-გინებას ადგილი არა აქვს... ხალხის კეთილდღეობას, ქვეყნის საერთო საქმეს, საერთო მიზანს იდეიური მოწინააღმდეგენი შეერთებული ძალ-ღონით, ძმურად და სოლიდარულად ემსახურებიან... ჩვენში კი რას ვხედავთ?

პარტიული ფანატიკოსობა, შეუწყნარებელი კინკლაობა, ჰორიკანობა, მოპირდაპირეთა ლანძღვა-გინება და უპატივცემლობა, დემაგოგობა და თვით-განდიდება, აი რა გვახასიათებს დღეს ჩვენ...

არწივის ფრთებს ვისხამთ მაშინ, როდესაც იერიში იდეურ მოპირდაპირეზე მიგვაქვს. მაწასთან მის გასასწორებლად არავითარ საშუალებას არ ვზოგავთ.

ამდენი ენერგია და შრომა, უმნიშვნელო ბრძოლის მაგიერად ცხოვრების სიდუხჭირის დასათრგუნავად რომ დახარჯულიყო, მაშინ ჩვენი საქმე უფრო წაღმა იქნებოდა...

ახლა კი პირველი შეხედვით თითქო წინ მივდივართ, მაგრამ შედარებით ისე ნელა მივდოდიალობთ, რომ განათლებულ ქვეყნებს თან და თან უკან ვრჩებით.

აი ახლაც სრულიად უსაფუძვლოდ ზოგიერთ ქალაქებში სათვისტომოს არჩევნების წინ პარტიულ დროშის ფრიალი დაიწყეს. რა აქვს საერთო სათვისტომოს პარტიასთან?

ნუ თუ არ უნდა არსებობდეს ქართველ სტუდენტობაში ერთი უპარტიო, გაერთიანებელი ორგანო?!. ნუ თუ არ შეიძლება სათვისტომოში საერთო მუშაობისთვის ნ. ადაგის პოვნა?!.

სახსარის გამონახვას, საღამოს გაპართვას არ ესაჭიროება პარტიული ეტიკეტი.

შიმშილისაგან კუჭი თანასწორად ეწვება როგორც დასელს, ისე ესფერს, და ამ. შემოხვევაში ორივეს დახმარება უნდა.

მაშ, რაშია საქმე?!

შუღლმა, მტრობამ, ძმის ძმაზე ამხედრებამ, უთანხმოებამ და გაუტანლობამ დაღუპა ერთ დროს საქართველო...

მხოლოდ პატიოსანი და შეთანხმებული შრომა-მოქმედება იწვევს ქვეყნის აყვავებას, წინსვლას...

საჭიროა ცხოვრების აღღოს აღება, თავ-დაცვის და თვით-მოქმედების უნარის გამოჩენა, საქმიანობა, ცხოველი ენერგია, სოლიდარული შრომა და მხურვალე მოქმედება...

ჩაუკვირდეთ იმას, თუ რამდენია სამკალი და ერთმანეთის „შეჭმა“ თავი დავანებოთ.

ხარკოვი. **ვ. კაკაბაძე.**

ბიბლიოგრაფია

„**პედაგოგიური ქრესტომატია**“ რუსული ენისა. ნაწ. მეორე, შედგენილი **ფ. ზედგინიძისა და ვ. ჯაფარიძის მიერ.**

წიგნის ყდაზე წარწერილია: „Учен. ком. М. Н. Пр. допущена для класснаго употребленія въ инородческихъ школахъ“. უკანასკნელ ხანებში იმდენად გაიზარდა გარუსების ტენდენცია, რომ ძალიან კარგად ვიცით, თუ როგორი სახელმძღვანელოები იქნება დართული სამინისტროს მხრივ „ინოროდცების“ სკოლებში სახმარებლად. ეს წარწერა საკმარისი არის ჩვენთვის, რომ გარკვეული წარმოდგენა ვიქონიოთ წიგნის შინაარსის შესახებ, მაგრამ უმჯობესი იქნება გადავათვალიეროთ თვით სახელმძღვანელო და გავარჩიოთ შეძლებისდა გვარად ქართველი პედაგოგების კოლექტიური ნაშრომი. ეს ნაშრომი განზრახულია სახელმძღვანელოდ უფროს მოსამზადებელ კლასებისათვის, როგორც თვით შემდგენელნი აღნიშნავენ: „преймущественно для школъ съ инородческимъ*) составомъ“. მაშასადამე, შემდგენელებს მუდამ ის უნდა ჰქონოდათ სახეში, რომ „ინოროდცების“ მოწაფეთა ფსიხოლოგიას კარგად ჩაჰკვირვებოდნენ, გაეთვალისწინებიათ მათი სულიერი ვითარება უცხო ენის შესწავლის დროს. ეს ყველა თეორიულად კარგად სცოდნიათ ამ სახელმძღვანელოს შემდგენლებს, რაც წინასიტყვაობიდანა სჩანს. მაგრამ, მოგეხსენებათ, თეორიიდან პრაქტიკამდე კარგა დიდი მანძილია. და ის მეთოდი, რომელიც გატარებულია სახელმძღვანელოში, ჩვენის აზრით, სრულიად შეუფერებელია „ინოროდცების“ ბავშვთათვის. როგორც წიგნიდანა სჩანს და თვით შემდგენლებიც ამბობენ, პირველი მოთხრობები ეხება სკოლასა და ოჯახს, მაგრამ ამ მოთხრობებში ერთი არ ურევია ისეთი, რომელიც გასაგები იყოს „ინოროდეც“ მოწაფისათვის, სრულიად უცხოა და არავითარი დამოკიდებულება არა აქვს მის ოჯახთან, მისი ხალხის ცხოვრებასთან, მის ეროვნებასთან. მოთხრობების უმეტესობა ეკუთვნის რუსის მწერლებს: გონჩაროვს, პლეშჩეევს, მამინ-სიბირიაკს, სურიკოვს, ტურგენიევს და სხვა. მოთხრობებში აღწერილია რუსის ოჯახი, მისი ყოფა ცხოვრება, რუსული ზნე-ჩვეულებანი, ერთი სიტყვით, ყველა ის, რაც „ინოროდეც“-ი მოწაფეები ვერავითარ საღს სულიერ განცდაზ ვერ მოიპოვებენ, განსაკუთრებით იმ ჰასაკში, რომლისათვისაც განზრახულია სახელმძღვანელო.

სახელმძღვანელოს შემდგენელნი წინასიტყვაობაში ამბობენ: „ახალს მოთხრობებში მოწაფე უკვე აქტიურ მონაწილეობას იღებს; აქ ცენტრალურ ფიგურად არის თვით მოწაფე, თვისი სულიერის განცდით, რომელიც გამომდინარეობს მისი ოჯახის და სკოლის ურთიერთ დამოკიდებულებისაგან“. და აი, ამ სიტყვების შემდეგ ეს პედაგოგები აწვდიან ბავშვებს ისეთ სახელმძღვანელოს, რომლითაც ასწავლიან მხოლოდ ისგვარ სკოლებში, სადაც, პოლიტიკური მიზნით, ცდილობენ „ინოროდეც“ მოწაფის გულიდან თვისი სამშობლო ოჯახისადმი, ენისადმი, წაშალონ მოწაფის სულში ყველაფერი წმინდა, კარგი და სამაგიეროდ ჩაუნერგონ მას უცხო თესლი მისი გადასაგვარებელი საწამლავი. მაშასადამე, რა დამოკიდებულება უნდა იყოს ასეთ სკოლისა და „ინოროდეც“ ოჯახების შორის, გარდა გაუგებრობისა? რა სულიერი განცდა მოელის მოწაფეს ასეთ სახელმძღვანელოს შესწავლის დროს? ის ხომ იმდენად სათუთია და უძლური, რომ სრულიად ვერ შეიგნებს, თუ რა საფრთხეს უქადის მას ეს სახელმძღვანელო? მაშასადამე, ერთად-ერთი სულიერი განცდა ბავშვისა იქნება—მისი ტანჯვა და წამება ასეთ სახელმძღვანელოს დროს. თვით ავტორები წინასიტყვაობაში ამოწმებენ, რომ... „ამ ჰასაკში სკოლისა და ოჯახის მოქმედება ბავშვებზე ჯერ კიდევ იმდენად ძლიერია, რომ სასკოლო და საოჯახო ინტერესები იპყრობენ მთელს მის არსებას“-ო... სკოლა და ოჯახი შეთანხმებული მთლიანობით უნდა მოქმედებდნენ ბავშვის ფსიხიკაზე. სახელმძღვანელოს შესწავლის დროს კი ეს ორი ერთი მეორისაგან სრულიად დამოუკიდებელი სფეროა, რომელიც ბავშვზე განცალკევებულად და სულ სხვადასხვა ხაირად მოქმედებენ, რადგან „ინოროდცის“ ოჯახს, გამარუსებელ სკოლასთან არავითარი დამოკიდებულება არა აქვს. საღი შეხედულების პედაგოგი ხელს შეუწყობდა ოჯახისა და სკოლის უთანხმოების მოსპობას და ეცდებოდა, რომ ორივე ფაქტორს შეთანხმებულად ემოქმედნა ბავშვის სულზე, ერთგვარი სასურველი სულიერი განცდა გამოეწვია მასში. სახელმძღვანელოს შემადგენლებს ამაზე სრულიად არ უფიქრიათ, პირიქით, მათ ყოველ-ხაირად შ უწყვიათ ხელი ამ უთანხმოების გაძლიერებისათვის. ეს სახელმძღვანელო ბუნებრივი მხოლოდ მაშინ იქნებოდა, ავტორები რომ რუსები ყოფილიყვნენ და სახელმძღვანელოც რუსის ბავშვებისათვის დაეწერათ. მაგრამ, როგორც ზემოდ აღვნიშნეთ, ქართველ პედაგოგებს შეუდგენიათ სახელმძღვანელო სპეციალურად „ინოროდცებისათვის“ და ამ სახელმძღვანელოში გარდა „კატერინა“, „ვანიუხა“, „მატროიხა“-სი არა არის რა. ცნობილია, რომ ტექსტის კითხვის დროს, შინაარსის გასაგებად და მისაწდომად, სურათებს დიდი მნიშვნელობა აქვს. რა უნდა გაიგოს, მაგ., ქართველმა ბავშვმა ისეთი სურათებისა, როგორიცაა გვერდ : 48, 52, 164 და სხვა. მთელს წიგნში ერთი სურათიც კი არ მოიპოვება „ინოროდცების“ ცხოვრებიდან (თვით ტექსტს რომ თავი დავანებოთ). სახელმძღვანელო იმდენად გაჟღენთილია რუსული სულით, რომ ვოსტორგოვებიც კი ვერ ინატრებდნენ უკეთესს. ეხლა გრძანონ ბ-ნმა შემდგენლებმა: რა „აქტიური მონაწილეობა უნდა მიიღონ მოწაფეებმა“—„ინოროდცებმა“, რასაც იგინი ასე რიხიანად უთითებენ წინასიტყვაობაში? ნუ თუ ქართველს, სომეხს ან თათრის ბავშვებს, რომელნიც სკოლაში შესვლამდე მშობლიურ კერასთან იზრდებოდნენ, შეუძლიანთ აგრე მალე გარდაქმნან თვისი ბუნება, ამოიშალონ ეროვნული ფიქრ და მეხსიერებიდან ნაცნობი ... შესისხლხორცებული და გახდნენ „ცენტრალურ ფიგურად“ იქ, სადაც არაფერი არ არის მათთვის ნაცნობი და გასაგები, პირიქით, ყველაფერი უცხოა და გაუგებარი.

სიზიფის ჯაფა უკისრნიათ ბ-ნ „პედაგოგებს“, მხოლოდ ერთი განსხვავებით კი: სიზიფს თვისი უნაყოფო შრომა მისჯილი ჰქონდა ბედისწერისაგან, უკანასკნელთ კი თვისი ნებით უკისრნიათ. **კორდელი.**

სასამართლო

ოზურგეთის საფოსტო-სატელეგრაფო კანტორიდან ყალბი ჩაბუთებით 128,717 მან. და 84 კაპ. გატანა.

ტფ. სასამართლო პალატის პირველ დეპარტამენტში გუშინ დაიწყო განხილვა ნესტორ ქიქოძის, ივანე მახარაძის, ოზურგეთის საფოსტო-სატელეგრაფო კანტორის უფროსად ნამყოფის ნიკოლოზ ასათიანის, ტფილისის საკანტროლო პალატის მოხელეთა: იონა კობეშავიძის, ტიხონ ალექსანდრისკისა, პავლე პლატკოვსკისა, კონსტანტინე ტრუსკოვსკის და გიორგი ნაცვლიშვილის—საქმისა, რომელთაც ბრალდებათ ოზურგეთის საფოსტო-სატელეგრაფო კანტორიდან ყალბი საბუთებით 128,717 მან. და 84 კაპ. გატანა. საბრალმდებლო ოქმის მიხედვით საქმის გარემოება ასეთია: 1910 წელს ქუთაისის პირველ ობნის გამომძიებელს ჰქონდა ბინდობილი გამოსაძიებლად სიმონ ჯაფელისა და სხვათა საქმე, რომელთაც ბრალდებოდათ ქუთაისის საფოსტო-სატელეგრაფო კანტორის სახელით ყალბი საბუთების შედგენა. გამოძიების დროს ჯაფელმა განაცხადა, რომ ამ საქმეში იგი ჩაიყოლიეს ი. მაქაცალიამ, მ. ქარცივაძემ და ნ. ქიქოძემ, რომელთაც დაარწმუნეს იგი, რომ საქმე სახიფათო არ არის და რომ ამ საქმის მოწყობაში მონაწილეობას იღებენ ოზურგეთის საფოსტო-სატელეგრაფო კანტორის გამგე და ტფილისის საკანტროლო პალატის მოხელენი. მათ აგრედვე სთქვეს, რომ 1910 წლის სამი-ოთხი თვის განმავლობაში ოზურგეთის კანტორიდან 75000 მანეთი გაუტანიათ. საქმეს ამ გვარად ახერხებდნენ: ოზურგეთის კანტორაში განაღდებული ფულის გასაგზავნ ბარათებს („პერევოდნი ბლანკები“), კანტორის გამგე, ასათიანი საკანტროლოდ ტფილისის საკანტროლო პალატაში ჰგზავნიდა, განსაკუთრებული რეესტრებით. საკანტროლო პალატაში ზოგიერთი ამახათი პალატის ზოგიერთ მოხელეს მალულად მიჰქონდა და აძლევდა ქიქოძეს, მაქაცალიას და ქარცივაძეს. ეს უკანასკნელნი კი ასათიანს უბრუნებდნენ. ასათიანი ამ ამანათებს კვლავ გასწერდა ხოლმე შესაფერ საბუთებში, ვითომც ახლად შემოსულებს, გაჰქონდა ფული და კვლავ ადგენდა საკანტროლო პალატაში, ახალის რეესტრით. ჯაფელის განცხადების შესახებ საჩქაროდ აცნობეს ტფილისის ფოსტა-ტელეგოაფის ოლქის უფროსს ძუსელიუსს, რომელმაც ძამიხვე დანიშნა ოზურგეთის კანტორის რევიზია. რევიზიამ აღმოაჩინა, რომ ჯაფელის განცხადება სავსებით ეთანხმება სიმართლეს. ოზურგეთის კანტორის გამგეს ასათიანს 82 შემთხვევაში ორჯერ ჰქონდა ნაჩვენები ფულის ხარჯი ერთი და იმავე ამანათებით. ამრიგად წაღებულ ფულის ჯამი უღრიდა 105.277 მან. და 4 კაპ. გარდა ამისა ხარჯებში კიდევ სხვა თანხაც იყო უკანონოდ გამოტანილი, ასე რომ სულ გატანილი აღმოჩნდა 128.717 მ. და 84 კაპ. ასათიანი სამართალში მისცეს. წინასწარ გამოძიების დროს ასათიანი ჯერ უარს ამბობდა, მაგრამ შემდეგ გამოტყდა დანაშაულში და ყველაფერი გულახდით აღიარა. აგრედვე დაასახელა ყველა ის პირი, რომელნიც მონაწილეობას იღებდნენ ამ საქმეში: ყველა ზემოდ-აღნიშნულმა ბრალდებულებმა თავი დაძნაშავედ იცნეს, გარდა საკანტროლო პალატას მოხელეებისა: პლატკოვსკის, ალექსანდრისკის და ტრუსკოვსკისა; მაგრამ გამოძიებისა და მოწმეების ჩვენების მიხედვით გამომძიებელმა ისიც მონაწილეებად სცხო და სამართალში მისცა.

დილიდანვე სასამართლოს დარბაზი ხალხით გაივსო, სავსეა აგრედვე ადგილები პრესის წარმომადგენლებისათვის. სასამართლოს წევრები გამოვიდნენ დილის 11½ საათზე. სასამართლოს თავმჯდომარეობს პალატის წევრი ჩეხოვსკი, წევრებად არიან: იოხინი და უთენელიშვილი; ბრალსა სდებს ბრალმდებლის თანაშემწე კოროლიოვი. ბრალდებულთ იცავენ: ასათიანს—ნაფ. ვექ. ზელენსკი, მახარაძეს—ნაფ. ვექ. ბარათაშვი-

ლი და თანაშემწე—სარქისოვი, კოგეშავიძეს—ნაფ. ვექ. თან. კეპინოვი, ქიქოძეს—ნაფ. ვექ. თან. მესხიშვილი, ნაცვლიშვილს—ნაფ. ვექ. თან. გორდეზიანი; დანარჩენთ—ნაფ. ვექ. ანდრეევი.

მოწმეთაგან სასამართლოში არ გამოცხადდა 18 მოწმე. როგორც ბრალმდებელი, ისე დამცველები შუამდგომლობენ, საქმის განხილვა დაიწყოს. მცირე თათბირის შემდეგ პალატამ დაადგინა: საქმის განხილვას შეუდგნენ. 12½ საათზე დაიწყო საბრალმდებლო ოქმის კითხვა. პირველი სხდომა ნაშუადღევის ოთხ საათამდე გაგრძელდა. მოასწრეს ოქმის წაკითხვა და რამდენიმე მოწმის გამოკითხვა. საქმის განხილვა რამდენიმე დღეს გაგრძელდება.

უცხოეთი

ᲰᲣᲜᲒᲠᲔᲗᲘᲡ ᲞᲐᲠᲚᲐᲛᲔᲜᲢᲘᲡ ᲒᲐᲮᲡᲜᲐ.

სამი თვის დასვენების შემდეგ ჰუნგრეთის პარლამენტმა განაახლა მუშაობა. ჩვენ მკითხველებს ეხსომებათ ის წარმოუდგენელი აურზაური და უწესრიგობანი, რაც უკანასკნელ სესიის დროს მოხდა ჰუნგრეთის პარლამეტში. კანონიერება, თავაზიანობა და პიროვნების პატივისცემა სულმთლად მივიწყებული იყო ხალხის წარმომადგენელთა დარბაზში, იქ მხოლოდღა პარლამენტში თავმჯდომრის „ყოვლად შემძლე“ ტისას ძლიერი ძუმტი ფარფაშობდა. ოპოზიციის ობსტრუქციას მთავრობის პარტია ტისას მეთაურობით სრულიად მოურიდებლად ანელებდა უხეში ძალით. ოპოზიციას მხოლოდ ერთი ღონისძიებაღა დარჩათ უკმაყოფილების გამოსათქმელად, სრულიად მიეტოვებინა პარლამენტის სხდომები. ამავე ტაქტიკის გაგრძელებას აპირებდა ოპოზიციის ძარცხენა ფრთა იუსტის და კოშუტის მეთაურობით. მართლაც, ოპოზიციამ დაადგინა, პარლამენტის ბოიკოტის გამოცხადება. რას აპირობდა ოპოზიციის მარჯვენა ფრთა ანდრაშის მეთაურობით? ამის გამოცნობა შეუძლებელი იყო უკანასკნელ დღემდე.

ბოლოსაც პარლამენტის სხდომები განახლდა 7 ოქტომბერს, მთავრობის ჩარმომადგენელის მოხსენების შემდეგ სიტყვა ითხოვა ანდრაშიმ. მოლაპარაკემ სასტიკად დაჭგმო ტისას მიერ პარლამენტში გამეფებული წესები და აღნიშნა, რომ ვიდრე ჰუნგრეთის პარლამენტში დეპუტატთა პიროვნების პატივისცემა არ იქნება აღიარებული, ვიდრე კანონიერება ღირსეულ ადგილს არ დაიჭერს იქ, ვიდრე სრული ანარქია წესიერებით არ იქნება შეცვლილი, ოპოზიცია შეუძლებლად სცნობს ნაყოფიერ მუშაობას და, ნიშნად აღშფოთებისა, სტოვებს პარლამენტის სხდომებს. ამის შემდეგ ანდრაშიმ და, მასთან ერთად, ოპოზიციამ პარლამენტის დარბაზი მიატოვა.

ანდრაშის ტისამ უპასუხა:

ამ რიგად მთავრობის პარტიის ძალადობა ჰუნგრეთის პარლამენტში რთულდება. ჰუნგრეთი კვლავ ტისას დესპოტიზმით არის შებოჭილი. მისი ხსნა ახალი არჩევნების დანიშვნით თუ შეიძლება, რომელიც ახალი საარჩევნო კანონით უნდა მოხდეს.

თეატრი და ხელოვნება

კონცერტი.

შაბათს, 12 ოქტომბერს, ქართულს თეატრში გაიმართება კონცერტი, რომელშიაც მონაწილეობას მიიღებენ: ვასო აბაშიძე და გედევანოვი (იმღერებენ „ვაი-ვაის“), ურუშაძე წაიკითხავს გურულ სცენებს. გრიშაშვილი, ზარდალიშვილი და გვარაძე წაიკითხავენ ლექსებს; ცხოველიძე იმღერებს ქართულ-რუსულ რომანსებს.

დეპეშები

(დეპეშათა პეტერბ. სააგენტოსაგან).

10 ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲔᲠᲘ.
ᲣᲪᲮᲝᲔᲗᲘ.

სკოპლე. სერბიის ჯარს, სტრატეგიული პოზიციები რომ ეჭირა ალბანეთში, ებრძანა, დრინის მარჯვენა ნაპირისკენ დაიხიოს. ჯარს ის ადგილები ეჭირა, რომლის შენარჩუნებასაც ლონდონის კონფერენციაზე სერბიელები მოითხოვდნენ.

სოფია. უკანასკნელი პარტია სამხედრო ტყვეებისა ფაშების: შუქურისა და ივერის მეთაურობით 11 ოქტომბერს გაემგზავრება.

მუკდენი. ჩინეთ-იაპონიის უთანხმოების მოსაგვარებლად ჩამოვიდა მთავრობის მოხელე ვაიტზიოობუ.

ლონდონი. ინდოეთის მთავარმართებლად დაინიშნა დენერალი ბიუჩენდეფი.

პარიზი. სამხედრო მინისტრმა მიიღო სერბიის რწმუნებული და სერბიელი ოფიცრები.

ჯავშნოსანი „კლდე“ მექსიკას გაემგზავრა ფრანგების ინტერესების დასაცავად.

რომი. კოკოცოვი წითელი ქარით გახდა ავად: სიცხე—39° აქვს. სწამლობს რუსის საელჩოს ექიმი ბრეშტნეიდერსი.

სტამბოლი. სტამბოლის სამხედრო გუბერნატორს ჯუმალ-ბეის ბოლაპარაკება აქვს გამართული გიულმიჯიის დროებითი მთავრობასთან ბულგარელებისადმი დასავლეთ თრაკიის აშვიდობიანის გზით დათმობაზე.

პოლკოვნიკი ენვერ-ბეი. მძიმედ არის ავად. ოპერაცია მესამედ გაუკეთეს.

ლისაბონი. დატუსაღებულთა შორის ბევრი წარჩინებულია. აჯანყებაში მონაწილეობას იღებდნენ: ოფიცრები, სერჟანტები და პოლიცია.

მუკდენი. მანჯურიის პრესა დიდად წინააღმდეგია, რომ იაპონიას სამხრეთ მანჯურიაში რკინის გზების გაყვანის უფლება მიეცეს. გაზეთები სწერენ: იაპონიამ ისაოგებლა ჩინეთის სისუსტითა და მანჯურიაში თავისი გავლენა საბოლოოდ გააძლიერაო.

ᲕᲔᲜᲐ. პალატას წარედგინა 1914 წლის პირველ ნახევრის ბიუჯეტი. საბიუჯეტო წლის დასაწყისი პირველი ივლისისათვის სურთ გადაიტანონ. ხარჯები მეტია შემოსავალთან შედარებით 69,741. ითავოობა მოითხოვს 141,800,000 საკრედიტო ოპერაციას. აქედან 59,900,000 1913 წელს ჯარსა და ფლოტზე გაწეული ხარჯების დაფარვას მოხმარდება. რკინის გზების გაყვანას 30,000,000 მან. მოუნდება 1914 წლის პირველს ნახევარშივე.

ᲢᲝᲙᲘᲝ. მთავრობამ უფლება მიიღო, მანჯურიის სამხრეთსა და მონგოლეთის აღმოსავლეთს ნაწილში ხუთი რკინის გზა გაიყვანოს. იაპონია ცდილობს, რომ ყველა აღნიშნულ ადგილში იაპონელებს ცხოვრების ნება ჰქონდეთ.

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ. ლოიდ-ჯორჯმა სუინდონში განაცხადა: მთავრობა მიწადმომწყობ სამინისტროს დაარსებას აპირებსო.

ᲕᲘᲒᲝ. პორტუგალიიდან ჩამოსულები იუწყებიან: ლისაბონსა და ოპორტოს შორის მიმოსვლა შეწყვეტილიაო. ვიანში არტილერიის ოლკი აჯანყებულა და კაპიტანი მოუკლავთ.

ᲕᲔᲜᲐ. დეპუტატთა პალატაში, ფინანსიურ, კანონ-პროექტების განხილვის დროს, უკრაინელები საობსტრუქციო სიტყვებს ამბობენ.

პარლამენტში კლაფჩის მიერ შეტანილ ინტერპელაციაში გაკიცხულია მთავრობის დამოკიდებულება სერბიისადმი: თუ მართლა გულწრფელადა სურთ მშვიდობიანობის დამყარება ალბანეთის საზღვარზე, აკრძალონ ავსტრია-უნგრეთიდან ალბანეთში იარაღის გადაზიდვა, რომელთა რიცხვი უკანასკნელ თვეებში 70 ათასამდე ავიდაო.

„ალბანიშე კორესპოდენც“-ს ატყობინებენ: ახტივარში აღმოჩენილი 400 ყუთი პატრონებიანი ვენის კერძო ფირმის გაგზავნილი იყო, რაც შესაძლებელია, რადგან ალბანია არავის ეომება ამ ჟამად. გემზე მყოფი ორი ავსტრიელი უნტერ-ოფიცერი სკუტარს მიემგზავრებოდა და იარაღთან არავითარი დამოკიდებულება არ აქვთო.

ᲡᲝᲤᲘᲐ. მუსტაფა-ფაშა და მალოტირნოვო ბულგარელ ჯარს სრულიად განადგურებული დახვდა. არდის საძრეთით მდებარე სოფლები ბაშიბუზუკებს დაუწვავთ.

შუქრი-ფაშამ სამხედრო მინისტრს მადლობა სადაუხადა ოსმალელ ტყვეებისადმი ჰუმანიურ მოპყრობის გამო.

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘ.

მეზენი. კანინის ნახევარ-კუნძულებზე მიმავალ მრეწველებს ღელვაძ მოასწრო, ორი ნავი გადაბრუნდა. დაიღუპა 10 კაცი; დანარჩენ ნავებისა არა იციან-რა.

ᲕᲔᲠᲜᲘ. დილის 6 საათზე მიწა იძრა.

ᲜᲝᲕᲝᲠᲝᲡᲘᲘᲡᲙᲘ. ნოვოპეტროვის სლობოდაში შავი ქირით გარდაიცვალა 5, ავად არის 4. კონსტანტინოვკაში ინჟინრები ჩამოვიდნენ, ახალ რკინის გზას იკვლევენ, რომელიც სადგურ ბელია-კალიტვისაგან არმავირამდე და შტოთი ტუაპსემდეა გახზრახული.

ᲙᲠᲐᲡᲜᲝᲘᲐᲠᲡᲙᲘ. ნანსენი პეტერბურგს გაემგზავრა, სადაც მოხსენებას წაიკითხავს კარსკის ზღვის თაობაზე.

ᲜᲝᲕᲝᲩᲔᲠᲙᲐᲡᲙᲘ. ეპარქიალურმა კრებამ ხულიგანების გაწკეპლვა დაჭგმო.

ნოვოპეტროვში შავი ქირით ძოკვდა 5 კაცი, ავად გახდა ორი. ატაძახლა ეობის ექიმი გრიგორიევი დაითხოვა, რადგან ეპიდემიის საწინააღმდეგო რაზმში არ ჩაეწერა, ხეოვების ავადმყოფობა მოიმიზეზა.

ᲡᲐᲛᲝᲚᲔᲜᲡᲙᲘ. დაასაფლავეს დაღუპული ავიატორები ლეშჩინსკი და ანდრონიკი.

ᲠᲘᲞᲘᲜᲘ. იარმუკაში დარაჯმა უცნობს პასპორტი მოსთხოვა. უცნობმა სროლა ატეხა, დასჭრა ჟანდარმი, ჯარის კაცი და სოფლელი. შემდეგ ისიც მოჰკლეს.

ᲞᲔᲢᲠᲝᲞᲐᲕᲚᲝᲕᲡᲙᲘ. დილის 4 საათზე მიწა ძლიერ იძრა. მიწის გუშიდან გუგუნი ისმოდა. მიწის ძვრამ 10 წუთს გასტანა.

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ. ოლქის სასამართლომ „ბირჟევია ვედომოსტის“ რედაქტორს ექვსი თვის ციხე მიუსაჯა და 500 მანეთით დააჯარიმა პროვინციიდან კორესპონდენციების მოთავსებისათვის.

ᲑᲔᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲡᲐᲥᲛᲔ.

კიევი. გრუზენბერგს კრასოვსკი უპასუხებს: „ორთავიანი არწივი“-ს საზოგადოების წევრი პავლოვიჩი ჩებერიაკის კარგი მეგობარია, ქურდობისთვის ციხეში იჯდა, იუშჩინსკის დამარხვაზე დაატუსაღეს პროკლამაციის დაყრისათვის. შემდეგ კრასოვსკი ამბობს: პავლოვიჩი და პაშჩენკო ფულის დატყუებისთვის იყვნენ დატუსაღებულნი. შმაკოვი კითხულობს, იცის თუ არა მოწმემ, რომ „კიევსკ. მისლში“ 22 მარტს მკვლელობის ამბავი იყო დაბეჭდილი? ზარუდნი: „ეს არ ყოფილა დაბეჭდილი“. თავმჯდომარე შენიშნავს აძლევს ზარუდინს: შმაკოვისთვის ლაპარაკი არ უნდა შეგეკეთებინებიაო. ზარუდინი თავისას იმეორებს—ეს არ ყოფილა დაბეჭდილიაო. შმაკოვი ამბობს, ზარუდინი სტყუისო. ზარუდნი თავმჯდომარეს სთხოვს, დაიფაროს შეურაცხყოფისაგან. თავმჯდომარე ზარუდინის შენიშნავს, უწესოდ იქცევით და იძულებული ვიქნები რეპრესიული ღონისძიება ძივიღოო. კრასოვსკი შმაკოვს უპასუხებს: „კიევსკაია მისლში“ ჭრილობების ხასიათზე იყო ლაპარაკიო. ნაფიც-მსაჯულთა მამასახლისის შეკითხვაზე უპასუხებს: გოლუბევსა და როზჰიტალსკის მოწმე ამ მვიდებდა და მოხსენებას მთავრობას და გენერალ-გუბერნატორს აძლევდა.

შმაკოვს კრასოვსკი უპასუხებს: როცა ბეილისის ბინა გავხსრიკე, შნეერსონის და ჩერნობილსკის ბინები დავათვალიერეო, ხოლო მოწმეს არ ახსოვს: ეს ამბავი აღნიშნა თუ არა ოქმში, რადგან ყოფილა ისეთი შემთხვევებიც, როცა ჩხრეკის თაობაზე ოქმს არ ვადგენდითო. სასამართლოს წევრს იურკევიჩს მოწმე უპასუხებს: დავათვალიერე საკაზმაო, ბეილისის ბინა, საყარაულო, სადაც დარაჯი იუხოიკოვი სცხოვრობდა და რომელსაც გასისხლიანებული ტომარა და დანა ვუპოვე, დავათვალიერე ქები ახლომახლო ადგილები, ძაგრამ ვერაფერი აღმოვაჩინე ისეთი, რასაც მკვლელობასთან კავშირი ჰქონოდაო. კრასოვსკი ხუთჯერ ყოფილა გამოძიებაში, სამჯერ საქმე მოსპობილა, ერთხელ გაუმართლებიათ და ერთხელაც სასამართლოს მისთვის შენიშვნა გამოუცხადებია. კარაბჩევსკის მოწმე უპასუხებს: ტანისამოს გადავიცვამდი ხოლმე და მუშებს ყურს ვუგდებდი, მინდოდა გამეგო, ვინ რას ამბობს, მაგრამ ყველასაგან ძესმოდა, ქურდებმა ჩაიდინეს ეს მკვლელობაო. ძაკლაკოვს მოწმე უპასუხებს: ვიდრე დიაკონოვის ნდობას დავიმსახურებდი, ბევრი სიფრთხილე მოვიხმარეო. გამოაქვეყნეს მოწმის წინასწარი გამოძიების დროს მიცემული ჩვენება, რომელიც რამდენადმედ განსხვავდება ეხლანდელ ჩვენებისაგან: პირველად მოწმეს არ უთქვამს გამომძიებელისთვის იმის თაობაზე, რომ ანდრია ჩებერიაკთან სლობოდკაში ხშირად დადიოდა. ზამისლოვსკის შეკითხვაზე, უამბო თუ არა მოწმემ გამომძიებელს ბრაზულის მიერ ნამბობი მარკოლინის სიტყვები, რომელიც ჩებერიაკს ჰპირდებოდა: პროგრესიული საზოგადოება, ძლიერ დაინტერესებული — რიტუალურია თუ არა მკვლელობა—დაგასაჩუქრებს, უკიდურეს შემთხვევაში საშუალებას ჩოგცემს საზღვარ გარედ გაიხიზნოო, მოწმე უპასუხებს, არ მახსოვსო. ზამისლოვსკი ამბობს: თუ გამომძიებელს ოქმში უწერია, მაშ, მართალია. კრასოვსკი: განა არ შეიძლებოდა, რომ გამომძიებელს ჩემი სიტყვები სწორედ ვერ გაიგო? და შემდეგ ამბობს: რასაც ეხლა ვამბობ, ეს ყველაფერი სწორიაო. კვლავ შეეკითხებიან ზაიცევს, რომელიც ეტინგერის თაობაზე ახალს არაფერს ამბობს. გოლუბევი უარჰყოფს კრასოვსკის სიტყვებს პავლოვიჩის თაობაზე. მეო, ამბობს გოლუბევი, პოლიციიდან ქ.-ღალდი მაქვს თან, რომ პავლოვიჩი ქურდობისთვის არას დროს ყოფილა დასჯილი, ხანდახან ქუჩაში უწესოებას სჩადიოდა, ეხლა ჯარში ასახურებსო.

კრების განახლებისას აღელვებული კრასოვსკი აცხადებს: „ჩემს ბინას სჩხრეკენ, ავადმყოფ ცოლს ეკითხებიან, რა სახსრითა ვსცხოვრობთ, გთხოვთ დამიფაროთ“. თავმჯდომარე: „ჩვენი მაქმე არაა. გუბერნატორს ეიმართეთ“. კრასოვსკის სასამართლო 10 ოქტომბრამდე ათავისუფლებს. შმაკოვი სასამართლოს „კიევს. მისლის“ მე-22 მარტს ნოტარიუსის მიერ შემოწმებულ, ასლს წარმოადგენს, სადაც აწერილია „მღვიმე და იუშჩინსკის გვამი. ეს ასლი საქმეს ჩაერთვება. თავმჯდომარე წინადადებას აძლევს ზარუდნის, ფრთხილად მოიქეცი შემდეგში. ზარუდნი შმაკოვის წინაშე ბოდიშს იხდის.

მკვრვალი ქალი დიაკონოვისა ამბობს: 1909 წელს გავეცანი ჩებერიაკსაო. 1911 წელს ჩებერიაკმა საღამოზე მიმიწვია და მითხრა—საღამოზე პროფესორები და ექიმები იქნებიანო. საღამოზე მოხდალევსკი, რუზდინსკი და ლატიშევი გაუცვნია მოწმეს და რაკი „ფოსტის“ თამაშის დროს გაულანძღავთ, სასლში ადრიანად წამოსულა. 12 აარტს ძესულა ჩებერიაკთან. პატარა ოთახიდან დადოთახში გადარბოდნენ: ლატიშევი რუდზინსკი ⁄ სიგნაევსკიო. უფროს ოთახში დიდი უწესრიგობა იყო, თითქო ბალი გაუმართავთო. სამხარეულოში ჩებერიაკმა ჩაიზე მიიწვიაო. მოწმე წასულა, ხოლო მამაკაცები იქ დარჩენილან. 12 მარტს მოწმესთან შეუვლია ჩებერიაკს, მაგრამ დიდხანს არ დარჩენილა, უთქვამს სადგურზე ექიმი უნდა გავაცილოო და დრო არა მაქვსო. ჩებერიაკი ბავშებს სცემდა და საზოგადოდ სასტიკად ეკიდებოდაო. 11 მარტს იუშჩინსკი ჩებერიაკთან უხახავს, მაგრამ წიგნები არ ჰქონია ბავშს. 14 მარტს ღამე ჩებერიაკთან დავრჩი, გამომეღვიძა, ფეხთ გავიხადე, უცაბედად ფეხი ტომარას ... ბიშისაგან დაეცვირე, ... ტომარაში გვამის მაგვარი რაღაცა იყოო. ჩებერიაკს უპასუხენია: „რის გეშინიან, ეს ჩვრებია“-ო. მოწმე ქალი უარჰყოფს, კრასოვსკისთვის არ მითთქვამს, თითქოს ჩებერიაკს ეთქვას: ტომარაში ნაპარავი ყოფილიყვეს. რავიჩს უამბნია მოწმისთვის, ჩებერიაკის სახლში ხალიჩაზე გვამი ვიპოვნეო. როცა ბავშს დაიკარგა, ექვი ჩებერიაკზე მივიტანე და კრასოვსკის ვუამბეო. ივანოვს უამბობდი ყველაფერს და ორჯერ ხუთ-ხუთი მანეთი მივიღეო. მოწმე ტუსაღთა სურათებში გამოიცნობს რუდზინსკის, სიგნაევსკის და ლატიშევს. 1911 წელს აგვისტოში ჩებერიაკის ქალს მამაკაცის ფეხსაცმელები ეცვა. მოწმეს უკითხავს: იუშჩინსკის ხომ არ არის ეს ფეხსაცმელებიო, ბავშს უპასუხნია: ხომ არ გაგიჟდიო. ჩებერიაკი სასამართლოს ეუბნება, ჟენიას ფეხსაცმელები ეცვა ჩემს ქალსაო. ჩებერიაკი დასძენს 14 მარტს დიაკონოვისა ღამე ჩემსას არ დარჩენილაო. მოწმეს აჩვენებენ ტილოს ნაგლეჯს, რომელიც მდვიმესთან იპოვეს. მოწმე ამბობს: ეს ჩებერიაკის ბალიშის პირის ნაგლეჯიაო. პროკურორი ზედმეტად სთვლის დამატებებულ საბუთების გასინჯვას. დამცველები, პირიქით, დიდად ღნიშნულოვნად სთვლიან. მოწმე ნაფიც მსაჯულთ დამამტკიცებელ საბუთების თაობაზე დაწვრილებით ესაუბრება. ბრალმდებელი აღნიშნავს, მოწმეს გამომძიებელთან ეს არ ულაპარაკნიაო. ზარუდნი სთხოვს მსაჯულთ დაიმახსოვრონ, რომ დამამტკიცებელი საბუთები მოწმისთვის გამომძიებელს არ უჩვენებია.

ᲨᲔᲛᲝᲬᲛᲘᲠᲣᲚᲔᲑᲐ

მ. ხ. ბ-ნო რედაქტორო! გიგზავნით ქუთაისში მცხოვრებ რაკველთა შორის შეკრებილს 100 მან. 57 კაპ., და გთხოვთ გადასცეთ სასიქადულო მამულიშვილის არჩილ ჯორჯაძის სახელობის ფონდის გასაძლიერებლად.

პატივისცემით **ᲔᲚᲔᲜᲔ ᲒᲘᲝᲠᲒᲝᲑᲘᲐᲜᲘᲡ ᲐᲮᲚᲘ.**

მ. რედაქტორო! გიგზავნით 11 მ. და 40 კ. სია შემომწირველთა, რომელთაც კეთილ ინებეს და თავიანთი წვლილი არ დაიშურეს ჩვენი ეროვნული სიამაყის, განსვენებულ არ. ჯორჯაძის ქეგლის ფონდისათვის:

ივანე თოლორაია—70 კ., ს. ძიმითარაშვილი 1 მ., ა. ტოკარევი 50 კ., ი. ჟღენტი 50 კ., ბ. კანაველიძე 50 კაპ., ექ. საყვარელიძე 1 მან., ა. გუნიავა 60 კან. №—80 კ., ნინო—1 მან., №—50 კ., თ. კალანდარაძე 3 მან., მ. სვ. რელი 50 კ., ვ. კანდელაკი 30 კ., ის. ღვანიძე 50 კ. დასასრულ ჩემ გულითად მადლობას ვეძღვნი ყველა შემომწირველთ.

დ. ყვირილა. **Ა. ᲤᲐᲠᲐᲯᲐᲨᲕᲘᲚᲘ.**

რედაქციამ მიიღო: ირ. ევლოშვილის სასარგებლოდ შალვა კოკაჩაშვილისაგან 3 მან.

თავად ვასილ მაჩაბლისაგან წინამძღვარიანთ კარში სტიპენდიის ფონდის დასაარსებლად 10 მან.

რედაქტორი **Ა. ᲨᲣᲛᲑᲐᲫᲔ.**
გამომცემელი **Ა. ᲯᲐᲯᲐᲜᲐᲨᲕᲘᲚᲘ.**

ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲡᲐᲕᲐᲭᲠᲝ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲜᲔᲑᲘ

მთავარი—პუშკინის ქ., შესავალი გრაფის ქუჩიდან.
ᲐᲕᲚᲐᲑᲠᲘᲡᲐ—კაბეთის ქ. № 15.
ᲮᲐᲠᲭᲣᲜᲘᲡᲐ—ვორონცოვის ქ. 55.
ᲙᲣᲙᲘᲘᲡᲐ—ჩერქეზიშვილისა, 1—18.
ᲓᲐᲓᲣᲜᲘᲡᲐ—საგურამოს ქ. 5.

ქალაქის საბჭოს ექიმები მოვალენი არიან ღარიბ მცხოვრებთ უფასო საექიმო დახმარება აღმოუჩინონ ქალაქის საავადმყოფოებში და თვითონ ავადმყოფის ბინაზედაც ყოველმა თავ-თავის უბანში), თუ უბრალო ექიმი დილის 11 საათამდე მოიწვიეს, ვალდებულია იმ დღესვე ინახულოს ავადმყოფი, გარდა საჭარო შემთხვევებისა, როცა დამარება დაუყოვნებლივ უნდა მისცეს.

ᲣᲤᲐᲡᲝ ᲡᲐᲔᲥᲘᲛᲝ ᲓᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐ
ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲔᲥᲘᲛᲔᲑᲘ.

უბნები	
1—2	**გ. Ა. ᲒᲔᲓᲔᲕᲐᲜᲘ** (სდგას ვერაზე, ოლგის ქუჩა, 22. ტელეფ. 592).
3—4	**Ვ. Ა. ᲨᲐᲕᲘᲠᲓᲝᲕᲐ** (ფეთხაინის ადმართზე, 1, ტელ. 619).
5—6	**Თ. Ვ. ᲗᲐᲗᲘᲝᲡᲘᲐᲜᲘ** (ველიამინოვის, 4, ტელეფ. 680).
6—7	**პ. ლ. ᲙᲝᲙᲚᲘᲨᲕᲘᲚᲘ** (ავლაბარი, კაბეთის ქ. № 2, ტელეფ. 15—27)
8—9	**Ე. Ა. ᲛᲔᲚᲘᲥ-ᲨᲐᲰᲜᲐᲖᲐᲠᲝᲕᲘ** (გუნიბის ქ., № 23).
10, 11—12	**Ა. Გ. ᲢᲔᲠ-ᲜᲘᲙᲝᲒᲝᲡᲝᲕᲘ** (მიხეილის ქ., № 169, ტელ. № 935).

ᲘᲜᲡᲢᲘᲢᲣᲢᲘ
ᲙᲝᲡᲢᲘᲚᲘ ᲛᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲚᲘᲡ,
ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲓᲐᲬᲔᲡᲔᲑᲣᲚᲔᲑᲘᲡ.

6. ᲦᲣᲓᲣᲨᲐᲣᲠᲘ. შეიძლება წერილით. 698

ᲔᲥᲘᲛ ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲯᲘᲐᲜᲘᲡ
პირველი კერძო
ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ
(დაარსებულია 1880 წელს)
ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ.
ᲐᲕᲐᲓᲛᲧᲝᲤᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲦᲔᲑᲐ ᲧᲝᲕᲔᲚ ᲓᲦᲔ, ᲒᲐᲠᲓᲐ ᲙᲕᲘᲠᲘᲡᲐ.
ᲓᲘᲚᲘᲗ:
„606“ ᲓᲐ „914“
11—12 Ს. ᲨᲔᲛᲨᲠᲐᲙᲣᲜᲔᲑᲐ
ᲙᲝᲜᲡᲣᲚᲢᲐᲪᲘᲣᲠᲐᲓ.

ბ. Ა. ᲜᲐᲒᲐᲡᲐᲠᲯᲘᲐᲜᲘ: 11—12 ს. ქირურგიული და ვენერიული (სიფილ.) ავად.
Ბ. Გ. ᲐᲒᲐᲰᲐᲠᲝᲕᲘ: 1—2 ს. ბავშვთა შინაგანი ავადმყ.
Კ. Მ. ᲩᲘᲤᲝᲕᲐᲜᲘ: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ხერვებისა.
Შ. Ა. ᲑᲐᲑᲐᲜᲐᲰᲜᲝᲕᲘ: 10—11 ს. ხაბეიო, ქალებისა და ბავშვებისა.
Ხ. Ტ. ᲛᲣᲡᲚᲘᲜᲘ: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.
Მ. Გ. ᲐᲕᲔᲢᲘᲡᲘᲐᲜᲪᲘ: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., სა.ქ. და ქირურგ.
Ა. Ო. ᲙᲐᲠᲐᲑᲔᲢᲘᲐᲜᲪᲘ: 12—1 ს. შინაგანი აბავშვო. და ყვავილის აცრა.

ექიმი ქალი ლ. Გ. ᲢᲔᲠ-ᲓᲐᲕᲘᲓᲝᲕᲘᲡᲐ 1—2 ს. ხაბეიო და ქალების ავადმყ.

Კ. Დ. ᲒᲣᲠᲒᲔᲜᲘᲫᲔ. 1—2 საათ. შინაგანი, საბავშვო, ყვავილის აცრა, სისხლის და ბარდის ბაქტეოლოგ. გამოკვლევა. საღამოობით 6—7 საათამდე.

ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲗᲘ:

Მ. Გ. ᲐᲕᲔᲢᲘᲡᲘᲐᲜᲪᲘ: 6—7 საათ. რჩევა-დარიგება 50 კაპ. ხელმოკლეთათვის უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მორიგებით.

სამკურნალოს დირექტორი მედიცინისდ
1004 ᲙᲢᲝᲠᲘ **Ბ. Ა. ᲜᲐᲒᲐᲡᲐᲠᲯᲘᲐᲜᲘ.**

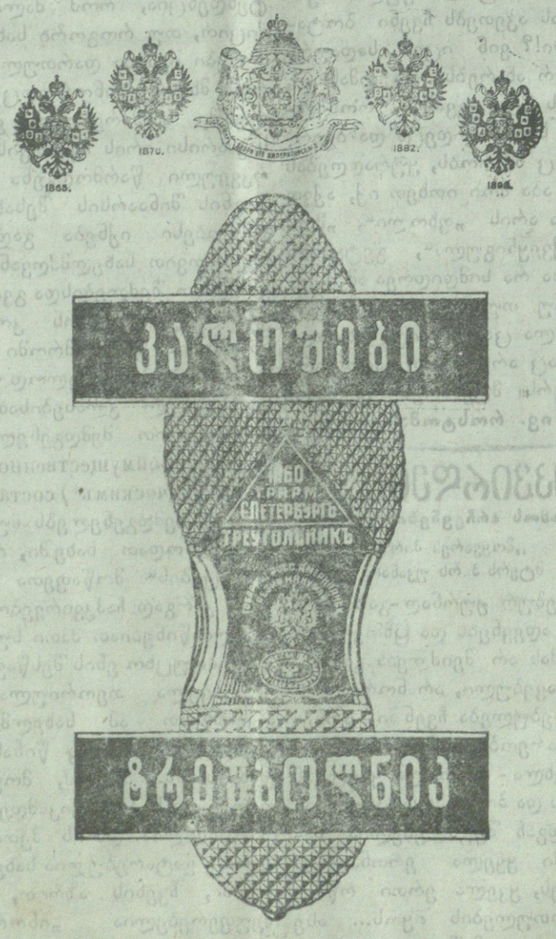

1523

ᲡᲐᲕᲐᲭᲠᲝ ᲣᲤᲚᲔᲑᲘᲐᲜᲘ ᲡᲙᲝᲚᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲑᲣᲙᲕᲐᲚᲢᲔᲠᲗ ᲙᲣᲠᲡᲔᲑᲘ
ᲘᲕᲐᲜᲔ ᲖᲐᲥᲐᲠᲘᲐᲡ ᲫᲘᲡ ᲢᲔᲠ-ᲡᲢᲔᲤᲐᲜᲝᲕᲘᲡᲐ.

15 ოქტომბრიდან გაიხსნება პარალელური განყოფილება კურსებისა. მეცადინეობა კურსებზე საღამოს 7½ საათზე დაიწყება. სკოლაში მიღება ღღის 8—3 საათამდე. 1 თუმანოვის ქუჩა № 13. მიღება კურსებზე საღამოს 6—10 საათამდე. მიხეილის პროსპ. № 17. 678

მივილეთ საყინულე-მატარებლით
ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘᲓᲐᲜ
ᲐᲛᲣᲠᲘᲡ **ᲬᲘᲗᲔᲚᲘ ᲮᲘᲖᲘᲚᲐᲚᲐ** |ᲙᲔᲢᲝᲕᲘ|, **ᲡᲘᲒᲘ**, ᲓᲕᲘᲜᲘᲡ **ᲝᲠᲐᲒᲣᲚᲘ, ᲒᲠᲣᲖᲓᲘ, ᲑᲠᲣᲡ. ᲜᲘᲙᲐ** ᲓᲐ ᲡᲮᲕ.
ᲗᲔᲒᲖᲘᲡ ᲛᲠᲔᲬᲕᲔᲚᲜᲘ
ᲛᲛ.
ᲥᲔᲒᲕᲔᲚᲝᲕᲔᲑᲘ.
ᲞᲣᲨᲙᲘᲜᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐ, ᲡᲐᲯᲣᲗ. ᲡᲐᲮ. № 9.
ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 712.
ᲐᲒᲠᲔᲓᲕᲔ ᲘᲧᲘᲓᲔᲑᲐ ᲛᲐᲘᲚᲝᲕᲘᲡ
ᲮᲘᲖᲘᲚᲐᲚᲐ
ᲙᲝᲚᲝᲤᲘᲗ Დ ᲮᲛᲔᲚᲘ ᲡᲝᲙᲝ. 1500

ᲒᲐᲛᲝᲪᲣᲚᲘᲐ ᲓᲐ ᲘᲧᲘᲓᲔᲑᲐ
Ი. ᲒᲔᲓᲔᲕᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲙᲘᲔᲡ
„ᲒᲐᲛᲪᲔᲛᲘ“
ᲓᲠᲐᲛᲐ 3 ᲛᲝᲥᲛᲔᲓ. ᲤᲐᲡᲘ 25 Კ.

ᲤᲘᲚᲘᲡᲘ, ᲛᲣᲮᲠᲐᲜᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐ, ᲡᲢᲐᲛᲑᲐ „ᲨᲠᲝᲛᲐ“.